Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, [БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной [...]-hээ гарана | № 103 (16626) | 1984 оной майн 2, среда | Сэн 3 мүнгэн.

[М]АЙН НЭГЭНЭЙ УЛААН ТУГУУД ДОРО

Москвада Улаан талмай дээрэ болоhон ажалшадай жагсаал

[...]бэрсэг дэлхэйе, [...] харагдадагтал [...]ир хүхэ гээд [...] Тиигэбэшье [...] үдэр тэрэнэй [...]шатагүй улаан [...]алша хүнүүдэй [...]нүхэсэлдэ үнэн [...] тангаригаа үгэ- [...]үдэлмэришэдэй [...] тугууд дэлхэй [...]дүлэнүүдтэл ад- [...]эсөөр үргэгдэн- [...]нэй туг дээрэ [...]дай пролетари- [...]» гэжэ бэшэг- [...] тэмсэлнүүдэй [...] дээрэ мүндэл- [...]шалхы уряа ха- [...]измда эсэргүү, [...]й, демократиин [...]измын түлөө [...] ниитэ жагсаал [...]өө hуури оло- [...]эээр зэдэлнэ. [...] уласхоорондын [...]лгын үдэр со- [...]үхэдэ анха ту- [...]мэришэд болон [...]рэнэй эрхэтэд, [...] дээрэхи ангиин [...] дүүнэртээ хани [...]алгаса зорюул- [...]адай маёвко- [...]расхаал болохо [...]үдые энгэртээ [...] тугуудай гэрэл [...]арайдаа харуу- [...] жагсаалда ал- [...]аа, бидэ тэдэ- [...]е үзэhэн шэнги [...] Энэ нягта жаг- [...]анай хүсэн, им- [...]рхэг түримхэй- [...]гануудые илаха [...] мүн болоно.

[...]дал, Ажал, Май [...]ые түүхэмнай [...]лүүлэн табяа [...] Нэгэнэй урда [...] металлургичэ- [...] Молот» заводой [...]тэй уулзахадаа, [...]ай Генеральна [...] СССР-эй Верхов- [...] Президиумэй Тү- [...] У. Черненко [...]олон тэмдэглээ [...]лмэришэн анги [...] үнгяар—зохёон [...] мүн». Комму- [...]лагша — совет [...] хэрэгүүд болон [...] зохёон байгуул- [...]ралаар, эб най- [...] хүсэлөөр дүү- [...]ние манай Эхэ [...]эл — Москвада [...]йн Нэгэнэй жаг- [...]р ехэ хүсэтэй- [...]н харуулба [...]дэй бүхы hанал [...] туйлалтанууд, [...]он этигэл най- [...] Улаан талмайн [...]й шэмэглэлгэдэ [...]гданхай.

[...]йшан дээрэ К. [...] Энгельсэй, В. И. [...]ртредүүдтэй үр- [...] бүд харагдана. [...]нүүд бүхы дэл- [...]эдтэ социальна [...] ябадалай болон [...] түлөө тэмсэлэй [...] hүр тэмдэг бо- [...] «Урагшаа, ком- [...]алта тээшэ!» гэ- [...]гэнүүд гоё hай- [...] дээрэhээ дүлэтэн

[...]айгуулhан комму- [...]арти тэрэнэй за- [...]айдамтайгаар даб- [...]ал Октябриин [...]яа заабаринууд- [...] байлга хадаа [...]ал ябуулгын үг [...] үндэhэ hуури, [...]

[...]риин лаб амжалта туйлаха байhанай тэмдэг болоно ха юм. Энэмнай парти болон арадай стратегическэ зорилго мүн шуу. Парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлые, ленинскэ хараа шугамай хубилашагүй байhые КПСС-эй ЦК-гай февралиин, апрелиин (1984 он) Пленумүүд, СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта, тэрэнэй түрүүшын сессиин хүдэлмэри эгээл үнэншэмөөр дахинаа гэршэлhэн байна.

Ороной гол талмай дээрэ СССР-эй гүрэнэй туг, союзна республикануудай тугууд намилзана. Кремлиин хана дээрэ ССР Союзай герб болон манай сүлөөтэ ба адли тэгшэ эрхэтэй республикануудай гербнүүд харагдана. Энэмнай совет арадуудай аха дүүгэй таhаршагүй бата нүхэсэлэй гэршэ мүн болоно.

Спасска башниин часай стрелкэнүүд арбанда дүтэлбэ. Улаан талмай дээрэ ажалша Москвагай түлөөлэгшэдэй түрүүшын колоннонууд гаража ерэнэ. Тэдээн дээгүүр КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүд. «Ленинэй захяа заабаринуудаар саашадаа дабшахаар манай партиин, манай арадай бэлэн байлга хэлбэришэгүй»,—гэhэн нүхэр К. У. Черненкын үгэнүүдые бэшээтэй транспарант, улаан тугуудаар хүреэлэгдэнхэй гаража ерэбэ. Талмайн тэг дунда жагсаалда хабаадагшад, дүрбэ-дүрбэн колоннонуудаар нэгэдэн, айхабтар ехэ дүрбэлжэн тэбхэр болон зогсоно. Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гай Майн Нэгэнэй Уряануудтай транспарантнуудые үргэнхэйнүүд. Тэдээн дотор КПСС-эй XXVI съездын, тэрэнэй Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй тодорхойлhон, парти болон арадай зохёон байгуулхы ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдтэ анхарал нэгэдүүлэн хандуулагданхай.

«Эб найрамдалта совет программые бодото дээрэнь бэелүүлэе!» гэhэн Уряа плакадуудай нэгэн дээрэ бэшээтэй. Тиимэл ха юм, эб найрамдал—социализмын нангин зорилго мүн. Эб найрамдал тухай ленинскэ декредhээ өөрынгөө түүхэ эхилhэн манай орон хадаа Сагаан байшангай ээрхэг түримхэй ябуулгануудай гэмээр улам бүри аюултай болоhон уласхоорондын мүнөөнэй орёо бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда дэлхэй дээрэ эб найрамдал удаа дараалан аршалан хамгаалжа байнхай. «Империализмын ээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр, ядерна дайнай аюулые усадхахын түлөө, ядерна, химическэ болон олон хүн зониие хюдаха бусад буу зэбсэгүүдые хорихын түлөө тэмсэл улам үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!» гэhэн КПСС-эй ЦК-гай Уряа бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ хандуулагданхай.

Панно дээрэ хүдэлмэришэнэй хүдэр балсанта гараар үргэгдэhэн улаан туг холоhоо харагдана. Улаан бүд дээгүүрнь «Дэлхэйн социализмын, уласхоорондын пролетариадай болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй холбоон бэхижэг лэ!» гэhэн гаршаг бэшэгдэнхэй. Мүнөө үе сагай хүтэлбэрилхы эдэ гурбан хүсэнүүдэй нягта холбоое Майн Нэгэн шалгажа байна бшуу.

Агуухэ дайнда хабаадагшад, партийна, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд зогсонод. Айлшадай дунда —түрүүшын табан жэлнүүдэй ударнигууд болон манай үеын геройнууд — үйлэдбэриин түрүүшүүл болон шэнэ юумэ үүсхэгшэд, эрдэм наукын, литературын болон искусствын элитэ ехэ ажал ябуулагшад СССР-эй летчик-космонавтнууд. Майн Нэгэниие угтахаяа совет ниислэл хото гадаадын олон тоото айлшад — дэлхэйн зуу гаран оронуудай профсоюзай организацинуудай болон хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд, Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин, уласхоорондын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэд ерэhэн байна. Москвада hайндэрэй баяр ёhололдо тэдэнэй хабаадалга хадаа пролетарска интернационализмын, hайн hайхан hанал бодолтой хүнүүдэй уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үшөө нэгэ гэршэ боложо үгэнэ.

«Ура!» хашхараагаар, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар москвагайхид болон ниислэл хотын айлшад Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые амаршална. Мавзолейн трибуна дээрэ нүхэд **К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков** болон элитэ совет сэрэгэй начальнигууд гарана.

Хабарай hайхан үглөөгүүр соностоhон, Кремлиин курантнуудай арбан сохисо оркестрэй баяр ёhололой хүгжэмтэй нэгэдэн зэдэлнэ. Майн Нэгэнэй hайндэрэй хүндэлэлдэ, агуухэ совет арадай болон тэрэнэй дайшалхы манлай — Советскэ Союзай Коммунис партиин хүндэлэлдэ амаршалгын үгэнүүд талмай дээгүүр соностоно. hайндэрэй колоннонууд хэдэн мянган хүнүүдэй «Ура!» гэhэн хашхараагаар харюусана.

Мавзолейн трибуна дээрэ пионернүүд гүйлдэн гарана. Тэдэ КПСС-эй болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые, Майн Нэгэнэй улаан бантнуудые барюулба.

hүр жабхаланта маршын хүгжэм доро ниислэл хотын районуудай түлөөлэгшэд талмай дээрэ гаража ерэнэ. Урдань — баатар-хото Москвагай туг.

Майн Нэгэниие ажалай бэлэгүүдээр угтаха гээшэ манай арадай hайн hайхан ёhо заншалнуудай нэгэн болонхой. Далай шэнгеэр урдаhан хүнүүд дээгүүр үргэгдэhэн плакадууд ажалай алдар солын дэбтэрэй хуудаhанууд мэтээр харагдана. Гэдэнэй богонихон мүрнүүдhээ ажалша Москвагай хүдэлмэриин эршэ харагдана. Ниислэл хотын арадай ажахын бүхы hалбаринууд дүрбэн hарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ транспарантнууд мэдээсэнэ. Түрүүшын кварталда предприятинуудай ажалай бүтээсэ түсэбhөө гадуур 1,2 процентээр дээшэлээ, продукциин өөрынь үнэ сэн хахад процентээр [illegible]

мэжэ хямдаруулагдаа. Москвагайхидай ажалай шэн габьяае эли тодоор гэршэлэн, ниислэлэй ажалшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, абаhан 320 дамжуулгын Улаан тугууд талмай дээгүүр тамарган гаранад. Тэдэ Бүхэсоюзна коммунис субботнигто габшагайгаар ажаллажа гараа. В. И. Ленинэй түрэhөөр 114 жэлэй ойе ажалай рекорднуудаар тэмдэглэжэ, москвагайхид арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада 32,3 миллион түхэриг оруулhан байна бшуу.

«Серп и молот» заводой ажалшадай колоннынхид илангаяа баяр баясхалантай ябанад. Нүхэр К. У. Черненкэтэй уулзалга металлургнуудые ехэтэ далижуулаа, шэнэ ехэ хэрэгүүдтэ тэдэниие зоригжуулаа. Константин Устиновичтай уулзаха, тэрээнтэй хөөрэлдэхэ аза талаантай байhан хүдэлмэришэд жагсаалда ябагшадай дунда олон байба. Тэдэнэй нэгэн — ахалагша мастер Социалис Ажалай Герой Б. Чуканов, энэ уулзалга тушаа өөрынгөө hанал бодол хөөрэхэдөө, ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ иигэжэ хэлээ hэн:

— Халуун цехүүд соо ажалай вахтада байhан хүнүүдэй хүнгэн бэшэ ажал тухай Константин Устинович гүнзэгы ехэ хүндэлэлтэйгээр хэлээ бэлэй. Металлургын мэргэжэлэй нэрэ хүндые үргэхэ гэhэн бодолыемнай зүбшөөhэн байна. Хамтын ажалтай бригада дотор «минии» болон «манай», хубиин ба ниитын гэhэн ойлгожонууд ангиин мэдэрэлые, патриотическа уялгые болон хамтын бэлиг шадабариие нэгэдүүлэн ниилүүлнэ гэжэ минии хэлэhэн hанал бодолые манай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Совет гүрэниие толгойлогшын hайшаан дэмжэхэдэнь, минии зүрхэ сэдьхэлээ долгисон, баяр баясхалантай байhые ойлгожо болохот. Ажахын тоосоо нэбтэрүүлгые, эсэсэй үрэ дүнгүүдээр хүдэлмэриие сэгнэлгэдэ шэлжэн оролгые түргэдхэхэ хэрэгтэй байhан тухай, мүн ажабайдалай табидаг, тон хэрэгтэй хэмжээнүүдые зоримгойгоор абаха тухай асуудал тон хаhа саг соонь Константин Устинович табяа гээшэ. Гүрэнэй тон шухала хэрэгүүдые эрхилжэ байгаа, мүнөөнэй дэлхэйн эгээл ехэ политическэ ажал ябуулагшын хүдэлмэришэ хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүлгүүлдэг гол шухала асуудалнуудые иимэ гүнзэгыгөөр, нарин нягтаар ойлгодог байhаниинь бидэнэй hанал бодол ехэтэ хүдэлгөө. Нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн зүбшэлнүүд болон дурадхалнуудта бидэ үшөөл удаан саг соо хандадаг байхабди. Харин бидэ өөhэдтөө түрүүшын тобшолол хээбди: өөрынгөө хүдэлмэри сэгнэхэдээ, шэнээр. бүри үндэр эрилтэтэйгээр хандадаг болохо хэрэгтэй. Манай пролетарска hайндэрэй урда тээ «Серп и Молот» түсэбhөө гадуур 1,8 миллион түхэригэй продукци худалдаа, 350 тонноhоо дээшэ булад ба прокат нэмэжэ гаргаа. Мүнөө улам саашаа дабшаха, хоёр дахин, гурба дахин ехэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлхэ ёhотой.

Талмай дээрэ Москвагай эгээл үнинэй предприятинуудай нэгэн — Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ электромеханическа заводой түлөөлэгшэд гаража ерэнэ. [illegible]

лүүлхэ» гэhэн захяа эндэ үе үеhөө дамжуулагдадаг байна бшуу. Мүнөөшье тэрэ ильичевецүүдэй шэн габьяата ажал дотор үргэлжэлhөөр. Заводой туг дээрэхи шагналнууд —Ленинэй, Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденууд — Ленинэй захяа заабариие нэрэтэй солотойгоор дүүргэгдэжэ байна гэжэ гэршэлнэ ха юм. Предприятиин продукци— электромоторнууд болон электрогенераторнууд — хүдөөдэ бата найдамтайгаар хүдэлнэ, багахан hуурин тосхонуудые, хүдөөгэй стануудые электрын элшэ хүсөөр хангана.

Урма баяраар билтарhан слесарь-инструментальщик К. Сахаров нүхэдтэеэ хамта Улаан талмай дээрэ ерэбэ. Октябриин Революциин орденто энэ хүн түрэл заводойнгоо нэрэ хүндөөр омогорхохо ёhоороол омогорходог..

— Манай заводой гаргагдаhан олон тоото эдлэл хэрэгсэлнүүдэй Майн нэгэнэй урда тээхэнэ Сибирьтэ, Хара бэшэ хүрьhэтэ нютагуудта эльгээгдэhыень мэдэрхэдэ, зүрхэ сэдьхэлдэмнай баяр түрүүлнэ, — гэжэ Кузьма Иванович хэлэнэ. — Хүдөөдэ эльгээгдэхэ оньhон техникэ нарижуулан hайжаруулгада, илангаяа тэрэнэй шанарые дээшэлүүлгэдэ, бата бэхи байлгада анхаралаа ехээр хандуулнабди. Энэ хадаа Эдеэ хоолой программада манай оруулжа байhан хубита болоно. hайнаар хүдэлхэ гээшэ хүдэлмэриин, hэшхэлэй, нэрэ хүндын хэрэг мүн. Бидэнэртэ, ильичевскынхидто, онсо эрилтэ табигдана. Ушарынь юуб гэхэдэ, бидэнэй бүтээhэн электродвигательдэ манай орон дотор түрүүлэн Гүрэнэй шанарай тэмдэг табигдаа hэн. Мүнөө заводой үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хахадhаа дээшэнхи хубинь табан хушуу-хүндэтэ тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Москвагай эрхим түрүү предприятинуудай түлөөлэгшэд, hайндэрэй жагсаалда дабшана. Оронойнай бүхы заха булангуудта, хилын саана мэдээжэ болоhон «ЗИЛ» гэhэн тамгатай ашаанай машина баглаа сэсэгүүдэй, тугуудай, транспарантнуудай дунда аалихаар урагшаа дабшана. Майн нэгэнэй урда тээхэнэ Москвагай автомобиль бүтээгшэд хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ ёhотой олон тоото машинануудые Казахстанда эльгээгээ hэн. Телевизионно кинескопой мантан томо экран hолонготон гэрэлтэнэ. Москвагай МЭЛЗ гэдэг нэгэдэлэй заводуудай нэгэнэй — суута «Хромтроной» ажалшад тэрэнэй македые абажа ябана. Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ заводой станок бүтээгшэд омог дорюунаар алхалалдана. Арга нөөсэнүүдээ хэрэглэhэнэй, нэгэ нэгэндээ ехэ эрилтэ табиhанай, хүдэлмэриин газар бүхэндэ жэшээтэ hайн гурим тогтооhоной ашаар эсэсэй үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха гэhэн патриотическа үүсхэл гаргаhан Москвагай коллективүүдэй тоодо ороно. «Ажалаарнь нэрэ хүндэ, алдар солоl» гэhэн уряа доро жаяг журамые бэхижүүлхын түлөө дэлгэрhэн энэ хүдэлөөе бүхы орон доторнай дэмжээ hэн.

Хабарай, эб найрамдалай, hаналаа нэгэдэлгын hайндэр, Совет засагай байгуулагдаhаар 67-дохи Майн нэгэн Кремлиин ханануудай дэргэдэ улаан тугуудаараа, уряа лозунгнуудаараа [illegible]

1918 оной шаралшаhан, хуушаршаhан газетэнүүдэй хуудаhа гамтай наринаар иранабди. Энэмнай Соведүүдэй ороной баатаршалгата намтарай үнэтэ шухаг документ болоно. Ойродоол хахад жэлэй урда тээ Агуухэ Октябрь илаhан байгаа. Тиихэдэ эдэ үгэнүүд үшөө ехэ үзэгөөр бэшэгдэдэггүй hэн: түүхэ бэшэлгын дүримдэ заhабари оруулаа. Гэбэшье газетын хуудаhануудта толилогдоhон материалнууд, барлагдаhан фото-зурагууд революционно үүсхэл эдэбхиие, эрмэлзэл зоригые ёhотойгоор харуулна. Энэ хадаа «социализмын пролетарска ёhотойл hайндэр» болоhон байгаа бшуу. Бүхы Москва улаан үнгөөр шэмэглэгдээ hэн. Залуу Совет республикын hүлдэ тэмдэгүүдтэй, уряа лозунгнуудтай плакадууд, тугууд, мүнөөдэрэй зорилгонуудые тодорхойлhон уряанууд хүнүүдэй ухаан бодолые эзэлээ hэн. Иимэ уряа лозунгнуудтай ябаа: «Сүлөөтэ ажалша нацинуудай холбоон мандаг лэ!», «Революционно ажалай журам мандаг лэ!», «Сүлөөтэ ба үнэн арадай улаан тугые дээрэ үргэжэ ябая!», «1918 оной Майн нэгэнэй интернациональна hайндэртэ алдар соло!»... Мүнөө эдэ бүгэдэ жэгтэй hониноор, гэнэн хонгороор үзэгдэжэшье болохо. Гэбэшье эдэ бүгэдэ хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ, доhолгоно бэшэ гү?

3 мянган хүнhөө бүридэhэн жагсаалшад, пролетариадай дайшалхы эмхинүүд Соведүүдэй онсо яаралтай съездын болоhон Союзуудай байшанhаа эхи абажа, Улаан талмай тээшэ, октябриин үдэрнүүдтэ ниитын хэрэгэй түлөө баатарай үхэлөөр унаhан нүхэдэйнгөө хүүрнүүд тээшэ дабшаhан байгаа.

Тэрэ мартагдашагүй үдэр Майн нэгэнэй hайндэртэ хабаадагшадай урда Ленин хоёр дахин — үглөөгүүр Улаан талмай дээрэ, үдэшэниинь латышска стрелогуудай ба Кремлиин хүдэлмэрилэгшэдэй митинг дээрэ үгэ хэлээ hэн. Үдэшэ орой болоhон хойно Владимир Ильич Н. К. Крупскаятай хамта Соведүүдэй 1-дэхи байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэрэй үдэшэдэ хабаадалсаhан юм.

Ильичэй ажабайдалhаа абтаhан нэгэ үдэр тухай тобшохон мүрнүүдые уншахадаа, нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн үгэнүүдые ой ухаандаа оруулнаш: «Ажалша хүнүүдтэй нэгэдэлээ батадхаhан бэхижүүлгын ленинскэ ёhо заншал манай парти дотор хододоо бэелүүлэгдэжэ байдаг».

Ажалай hүлдэ тэмдэгүүд хубилаа, үе саг шэнэ уряа лозунгнуудые мүндэлүүлээ, гэбэшье пролетарска hаналаа нэгэдэлгын hайндэрэй революционно ёhо заншал хуушаараа үлэнхэй. Москва, Эхэ орон, парти тухай дуунуудые дуулалдаhаар москвагайхидай шэнэ, шэнэ жагсаалнууд талмай дээрэ гаража ерэнэд.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ автомат лининүүдэй заводой станочник И. Кузьмин жагсаалшадай дунда ябана. Илалтын hүүлээр тэрэ солдат гимнастеркоёо хүдэлмэриин хубсаhаар hэлгээ hэн. Дайлалдаhандаал адляар тэрэ шэн габьяатайгаар хүдэлнэ. Улаан Одоной орден ба дайшалхы медальнуудайнгаа хажууда тэрэ Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденүүдые зүүнхэй.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

ДААБАРЯ ҮЛҮҮЛНЭ

Арадуудай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын hайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа дэлгэрhэн ажалай тэмсэлдэ оролсоhон Түнхэнэй районой Саяанай совхозой Охор-Шэбэрэй hаалиин фермын коллектив ехэ амжалтатай ябана. Табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлдэ hү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха түсэбөө абаhан социалис уялгаа сум дүүргэhэн тус коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталда 1000 центнер hү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ 820 центнер hү тушааха түсэбөө холо үлүүлэн гэхэ гү, али түсэбөө 1137 центнер hү абажа, бэлэдхэлэй пунктда 1035 центнер продукци эльгээгээ.

Дуршэлтэй зоотехник Тамара Мироновагай хүтэлбэрилдэг тус фермын тугалшад үнгэргэл гарзалуулангүй тэнжээгээ юм. Залуу hаалишан Нина Доржиевна Хуриганова жэлэй эхиhээ хойшо хамагай ехээр hү hааба, мүрысөөндэ онсо эрхимлэнэ.

Мүнөө фермын коллектив дүрбэн hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, амжалтаа улам батадхаба гэлэшэ.

И. ФЕДОРОВ.

ЗАГАhАШАД ОЛЗОТОЙ

Кабанскын районой загаhа олзоборилдог «Байгал» колхозой Иван Семенович Ермаковой хүтэлбэрилдэг загаhа олзоборилдог бригада шэн зориготой ажалаараа район дотороо мэдээжэ болоhоор үнинэй юм. Тус бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 2680 центнер загаhа олзоборилхо байhан hаа мүнөө 2720 центнер загаhа гүрэндэ тушаажа, горитойхон амжалта туйлаба. Эндэ түрүү загаhашад Р. И. Поплевин, Л. И. Хлызов, В. А. Гашов, П. А. Благодетелев гэгшэд габшагай ажалаараа олоной дундаhаа онсо шалгарна.

Мүн лэ тус колхозой Афанасий Семенович Ермаковой бригада түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ дүтэлөө. Тэдэнэр 2680 центнер загаhа олзоборилхо аад, даб дээрээ 2537 центнер загаhа бариhан байна.

Майн 1-нэй урдахана тус колхозой загаhашад байгша оной дүрбэн hарын түсэбтэ даабарие сум дүүргэжэ шадаа.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой локомотив хабсаргадаг цехэй В. И. Глазуновой хүтэлбэрилдэг электрослесарьнуудай бригада түмэр замай транспортын комсомол-залуушуулай бригадануудай дунда 1983 ондо дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ дүнгүүдээр илагшадай тоодо оробо гэhэн баяртай мэдээсэл Ажалайнгаа уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын hайндэрэй урда тээ оронойнай ниислэл — Москва хотоhоо ерээ. Тиигэжэ бригадын коллектив СССР-эй Зам харилсаанай министерствын дамжуулгын вымпелээр, 3-дахи мүнгэн шангаар тэдэнэр урмашуулагдаба.

Тус бригада халаанайнгаа түсэбтэ даабарие ходо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай болонхой. Агуу багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 114 жэлэй ойдо зорюулагдаhан коммунис субботнигай урда тээ «Коммунис ажалай бригада» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ тэдэнэр олгогдоо hэн. Мүн ВЛКСМ-эй обкомой тогтоолоор «Республикын комсомол-залуушуулай эрхим бригада» гэhэн нэрэ солодо хүртэhэн байна.

Иигэжэ В. И. Глазуновай дааг бригадын коллектив Майн Нэгэнэй hайндэрые угтаба.

В. КАРНАУХОВА.

УhАЛНА, УТЭГЖҮҮЛНЭ

Майн Нэгэнэй hайндэрэй урда тээ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоhон Бэшүүрэй районой «Дружба» колхозой луговодудай звенонуудай гэшүүд горитойхон амжалта туйлажа байhанаа баяртайгаар мэдээсэбэ. Тус ажахы бүхыдөө 960 гектар сабшалангай юм. Тэрэнэйнь дииланхы хубинь гэхэ гү, али 900 гектарынь гол горхоной уhаар уhалуулагдадаг гэнэ. Мүнөө эдэ тухай сулоогүй ажалаараа байhан 16 луговод сабшалангаа утэгжүүлжэ, уhална бэлэд. Тобшолбол, ажахын мелиораторнууд болон механизаторнууд 250 гаран гектарта минеральна утэгжүүлгэ оруулаха, тэнэгэй ургамалнуудай гаргадаха горитойгоор тараажа, лангаа бүлүүр станцяар уhалжа байнхай.

Газарай үрэжэл hайжаруулгаар соносхоhон габшагай гурбан hарын түрүүшын дүнгөөр үдэрэй туршада эдэ ехэ ажал хэгдээ. Районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй оньhотехникэ звеногоор 4000 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Мүнөөшье эдэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэhээр зандаа.

Ц. ДОРЖИН.

УЯЛГАА ДҮҮРГЭЭ

Байгша ондо ниитынгээ адууhа малай үбэлжэлгые эхитэй hайнаар үнгэргэжэ, ашаг шэмэнээ эрид дээшэлүүлхэ зорилго хараалhан Мухар-Шэбэрэй районой хонишодой арбан гурбан бригада абаhан социалис уялгаа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Тодорхойлбол, «Искра» колхозой ахалагша хонишод Павел Фадеевич Мальцев, Илья Павлович Кондырев, Родион Иванович Мальцев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой—Николай Тимофеевич Парфенов, Иван Николаевич Варфоломеев, «Родина» колхозой—Михаил Зиновьевич Голендухин, Анатолий Георгиевич Чилков, «Коммунизм» колхозой—Владимир Александрович Ушаков, «Знамя Ленина» колхозой—Дамба Галданович Иванов, «Забайкалец» совхозой—Иван Кириллович Овчинников, «Одон» совхозой Батор Мощуев, Еши-Доржо Доржиев, Цырен-Даши Доржиев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд ехэ онин бүхэнhөө хурьга абажа тулжүүлнэ.

Мүнөө районой ажахынууд бүхыдөө 67 мянган гэхэ гү, али түсэбhөө илүү 599 хурьган абтаа. Эдэ үдэрнүүдтэ хонишод хурьгадаа гэрэа хоролтогүй тэнжээжэ, ногоон эдээ бүрин бүтэн гаргахын түлөө оролдоно.

В. ХУДАЕВ.

Улаан-Үдэ. Советүүдэй талмай. Майн 1-нэй жагсаал.

МАЙН НЭГЭНЭЙ УЛААН ТУГУУД ДОР

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

— Ветерануудай тухай партиин анхарал оролдолго, хүдэлмэришэн ангиин омогорхол болодог кадрова худэлмэришэдтэ эсэгэ ёhoор хандалгань бидэнэртэ унэтэй сэнтэй байна,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

«Үндэр соёлтой училищи» гэhэн хундэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн техническэ мэргэжэлэй 58-дахи училищиин hурагшад — тэдэнэй халаан «Красный богатырь» гэжэ заводой ветерануудтай хамта ябана.

— Энэ талаар манай шефүүднай ехэ габьяатай юм,— гэжэ ерээдүйн оператор Светлана Дудукина хөөрэнэ. — Бидэнэртэ зорюулжа, тэдэнэр гоё hайхан классуудые, мастерскойнуудые тухеэрэжэ, мэргэжэлээ шудалхадамнай туhална. Манай хуби заяанда hурган хүмүүжүүлгэшэдэй иимэ ехэ анхарал хандуулга предприятида ошоhо hайhан худэлхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэл зурхэ сэдьхэлдэмнай түрүүлнэ.

hайндэрэй жагсаал уер долгёор Улаан талмай дээгүүр эбхэрнэ. Олон дабхартай байрын гэрнүүдэй кварталуудай жагсаалшадай дундаhаа ургаа бодоhон юумэ лэ зүргэнэ — трибунануудта гарагшад альга ташалгаар Москвагай барилгашадые угтана. Табан жэлэй ажалай ахламууд ниислэлэй шэнэ барилгануудта элеэр харагдана. Вешняки станци 1895 оной апрелиин 30-да Москвагай худэлмэришэдэй түрүүшын маевкануудай мэдэр боложо, түүхэдэ орoo hэн. Зэншалай ёhoор, худэлмэришэдэй суулаануудай хоанта засагай табималнуудай нюдэнhoo далда холо газарта унгэргэгдэдэг байгаа. Харин мунөө энэдэ Вешняки-Владычино гэжэ мантан томо район ургэн бодоhхой.

Гэр бэрилдэг 3-дахи комбинадай эрхим түрүү коллективүүдэй нэгэн — М. Константиновой хүтэлбэрилдэг комплексно бригада олон зуугаад шэнэ барилга хүлээн байна. Мүнөө худэлмэришэдтэ зорюулагдаhан мэгтаал найшалал үзүүдэ соностоно. Тэдэнэр ниислэлэй хотын шэнэ — 33-дахи районой жагсаалда дабшана. Энэ районой ажалшад Улаан талмай дээрэ болоhон hайндэрэй жагсаалда түрүүшынхиеэ хабаадаба бшуу.

— Манай Москва урган hалбаржа байна, тэрэниие барилгын ехэ талмай гэжэ эмы нэрлэдэггүй юм,— гэжэ Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнагдаhан бригадир хөөрэнэ. —Үдэр бүри эндэ ээдэн зуугаад квартира ашаглалгада оруулагдана. Шэнэ байрэда хүнүүдэй тээрамжатай зохидоор, болбосон hайнаар ажаhуухын тула бидэ hайн шанартай, бүхы зүрхэ сэдьхэлhээ оролдоно, барилга хэнэбди. Манай бригада 50 миллионhoo дээшэ түхэрэгэй гэр барилгые дэлисэ хурдан түргэнөөр ургажа байна. Файнай урда тээх бүхы үедэ баригдаhан байран гэрнүүдтэй хэмжээгээр барилга мүнөө дурбэн жэл соо бодхоогдоно. Табан жэл бүрэдэ 50 миллион хамаа дээшэ эрхэтэй гэр байрае hэнжарууна. Энэ талаар манайшье хубитын ехэ байhанда омогорхонобди.

Мастерск барихан хүнтэй— Москвагай түлөөлэгшэд — мүнөө манай ороной бүхы заха буланууда уулзажа болоно. Совет ниислэл хотын ёhoo зэншэл нимзл хэ юм даа. Тэрэ өөhэдынгөө түлөөлэгшэдтэй мэргэжэлтэ барилгашадые хододоо эльгээдэг гээшэ. Мүнөө москвагайхид Байгал-Амарай түмэр замай ниислэл—Тында хотын шэфүүд болонхой, БАМ барихада байhан бусад коллективүүдтэй хамта тэдэнэр шэнэ, дэлхэйн улаагдэхэн улаагуудые hаяхан абаа. КПСС-эй ЦК тэдэниие hайшаагаа hэн. Барилгашад гол зам табиха тусэбөө болзорhoohь урид, Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ой болотор дүүргэжэ, бүхы харгы замаар поезднуудые болзорhoo нэгэ жэлээр урид ябуулхые шиидэhэн байна.

Гадаадын оронуудташье москвагайхидые hайн мэдэдэг. Совет хүнүүд үзэл бодолоороо, ангиин шэнжэ шанараараа интернационалистнууд юм. Гэбэшье мүнөө hайндэрэй жагсаалда дабшажа ябагшадай олонхид гансал үзэл бодолоороо интернационалистнууд болоно. Тэдэнэй заримантай тобшохоноор хөөрэлдэбэбди.

В. Джанибеков, СССР-эй летчик-космонавт: Замбуулинай уласхоорондын хоёр экспедицидэ хабаадаха золтой байгааб. Намтай хамта ниидэhэн Монголой эрхэтэн Жугдэрдэмидийн Гуррагча болон француз Жан-Лу Кретьен хадаа намда одото аха дүүнэрни болоно. Бүхыдөө совет онгосонууд болон станцинууд дээрэ уласхоорондын 11 экипаж ниидэ. Тэдэнэй туд бүхэниинь айхабтар ехэ научна удха шанартай байхаhаа гадна, совет замбуулинай программын амгалан тайбан, энэрхы hайхан, үрэ түгэс байhые бүхы хүн түрэлтэндэ тодо хурсаар харуулаа. Газар дэлхэй — манай хамтын гэр мүн, тэндэ эбтэй зетэйгээр, үгзэе ойлголсожо ажаhууха гээшэ тэрэнэй уряа болоно.

В. Болотов, метрополитен баригша: Арбан жэлэй урда тээ, москвагайхидай туhаламжаар баригдаhан метрогой түрүүшын линиин Чехословакиин ниислэл хотодо ашаглалгада оруулагдахадань, туршалгын экспресс жолоодохые намда даалгаа hэн. Чехословак ханинартаяа хамта хэдэн арбаад километр харгы газар доогуур баряа hэмди. Манай ажалай хани барисаан хадаа социалис интернационализмын бэелэл болоно. Прагада — «Московская», харин Москвада «Пражская» гэжэ станцинуудай баригдажа байhаниинь гүнзэгы ехэ hулдэтэйл.

В. Дронов А. С. Пушкинэй нэрэмжэтэОрод хэлэнэй институдай хүдэлмэрилэгшэ: Элдэб оронуудай, элдэб наhанай, мэргэжэлэй хүнүүдтэй уулзаха зол хуби мэргэжэлни олгодог гээшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ,ород хэлэн хадаа Ленинэй хэлэн, Октябриин хэлэн болоно. Мүнөө зүүгаад гүрэндэ 25 миллионhoo дээшэ хүн тэрэниие шудална. Би Вьетнамда, Алжирта, Конгодо хүдэлөө hэм. Тиихэдээ hурагшадайнгаа холоhoo ерэжэ, ехэл оролдосотойгоор номоо үзэдэг байhые, бүхы дэлхэй дээрэ гүнзэгы удхатай «Эхэ орон, Эб найрамдал, «Хани барисаан» гэhэн үгэнүүдые шудалдаг байhыень хараа hэм. Минии hурагшадай олонхидой мүнөө совет дээдэ hургуулинуудай студентнэр болоhондонь баярланаб. Манай орон дотор абаhан эрдэм мэдэсээ тэдэнэр шэнэ байдал байгуулжа байhан арадтаа элсүүлэн үгэхэ бшуу.

Олон оронуудай түлөөлэгшэ Москва тухай совет ханинар тухай hайн hайхан дурасхаалтайгаар ошодог гээшэ. Патрис Лумумбын нэрэмжэтэ Арадуудай хани барисаанай университедэй студент Г. Гебремикаэльдэ (Эфиопи) үгэ үгэнэбди:

— Түби дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай ба хани барисаанай хэрэм болодог Советүүдэй орондо Майн Нэгэнэй hайндэр үзэсхэлэн hайхан лэ. Манай университет, Москва интернационализмын ёhотойл хэшээл үгэнэ. Мэргэжэлтэ кадрнуудые бэлдэлгэдэ манай арадуудта Советскэ Союзай үзүүлдэг туhаламжые сэгнэхэ гээшэ хүшэр хүндэ. Мүнөөдэр, совет аха дүүнэртэеэ хамта нэгэ жагсаалда дабшахадаа, хүн түрэлтэнэй эгээл гэрэлтэ hайхан үг зорилгонуудта — эб найрамдалда, хани барисаанда, эрхэ сүлөөдэ үнэн сэхэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин тугуудые, hүлдэ тэмдэгүүдые университедэй студентнэр барижа ябана. Бүхы түбинүүдэй түрүү үзэлтэй эдир наhатан дэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй ээлжээтэ, XII фестивальда бэлдэжэ байна. Ленинскэ комсомолой дурадхалаар ерэхэ жэлэй зун Москвада үнгэргэгдэхэ юм.

Ниислэл хотын эдир наhатан талмай дээгүүр дабшана. Энэ жэл совет залуушуулда онсо гайхамшаг лэ: 60 жэлэй урда тээ комсомолдо В. И. Ленинэй нэрэ олгогдоо hэн. 42 миллион хүнhөө бүридэдэг ВЛКСМ-эй гэшүүд вождиин hургаалнуудта үнэн сэхэ байжа, аха үетэнэйнгөө ёhо заншалые нэрэтэй солотойгоор хүгжөөнэ. Хүдэр бахим гартай, эрмэлзэл түгэс, эдэбхи үүсхэлтэй хүнүүдэй хэрэгтэй болоhон газарта комсомолшууд лэ ошодог гээшэ. Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 114 жэлэй ойн урда тээхэнэ комсомол алдарта түүхэдээ шэнэ хуудаhа бэшэбэ: Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна габшагай отрядай 10 мянган гэшүүд түсэбтэ табан жэлэй гол зорилгонуудта хүдэлхөөр ошобо.

Майн Нэгэн — ниитын, бүгэдэ арадай hайндэр, гэбэшье, тэрэ хүн бүхэндэ өөрын онсо шэнжэтэй байдаг гээшэ.

— Энэ жэлэй май намда илангаяа баяр жабхалантай байна,— гэжэ СССР-эй арадай уран зураашa В. Цигаль хэлэнэ.— Новороссийскын мемориальна комплекс байгуулха талаар манай авторска коллективэй арбан жэлэй ажал Ленинскэ шанда хүртөө. Мүнөө олон мянган хүн иишэ ерэжэ, баатарнуудай хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табина, ехэ юумэн тухай бодомжолно. Тэдэнэр ажабайдал тухайдаа, үнгэрhэн саг болон ерээдүй тухайдаа бодомжолно. Ажабайдалай үргэлжэлэлэй hүлдэ болохо залуу бүлын эндэ ерээд байхые харахада жаргалтай даа. Аяар тэрэ холын 40-өөд онуудай хүбүүд тэдэнэй жаргалта байдалай түлөө тэмсэжэ, баатарай үхэлөөр унаhан байгаал. Шэнэ үетэн бүхэндэ тэдэнэр бронзо хүшөөнүүдтэ мүнхэлэгдэгшэдэй сасуутан болоно. Новороссийскда бодхоогдоhон монумент намда зохёохы намтараймни, мүн солдадай ажабайдалаймни хубинь болоно. Хэбар, илалта тухай дайлалдаhан, хүсэhэн байгаабди. Тиигэжэ Майн Нэгэн минии ажабайдалда Илалтын hүлдэ тэмдэг боложо ороо hэн.

40 жэлэй урда тээ Москвагай, манай бүхы ороной ямар ажабайдалаар ажаhуужа байhан тухай дурдан hанаябди.

Москва, 1944 оной Майн 1. Верховно ахамад командалагшын hайндэрэй 70-дахи номерой приказ дотор хэлэгдэhэн иимэ үгэнүүд зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ: «Амжалтатайгаар доболжо, Улаан Арми 400 гаран километрэй үргэн ехэ газар дээгүүр манай гүрэнэй хилэ гаталжа, булимтарак эзэмдэгдэhэн совет газарай дүрбэнэй гурбанhaa үлүү хубииень немец-фашис дарлалта мүлжэлгэhөө сүлөөлбэ.

Энэ үдэр үшөө нэгэ дурасхаалта үйлэ хэрэг болоо hэн. Ниислэл хотые хамгаалагшадай хэмжээлэшэгүй баатаршалгые ёhолон хүндэлжэ, «Москвае хамгаалhанай түлөө» гэhэн медаль бии болгохо тухай Указда гар табигдаа бэлэй.

Энэ үдэр Москва хотодо Майн Нэгэнэй жагсаалай үнгэргэгдөөгүйшье hаань. хүнүүд городой бүхы захаhaa Улаан талмайда, Спасска башни худар ерэhэн байгаа. «Салюдай үгтэхэhөө час урда тээ, наратай байхадань, Улаан талмай дээрэ хүн зон олоороо суглараба. Бултадаа Кремлиин час тээшэ хараад, минутануудай хойно хойноhoo үнгэрхые тооложо байгаа hэн».

Илалтын туйлагдатар 372 үдэр үлэбэ...

Амгалан тайбан байдалда тэмдэглэгдэжэ байhан энэ жэлэй Майн Нэгэн эршэтэ ажалай аялга хүгжэмөөр зэдэлнэ. «Эб найрамдалые сахин хамгаалжа болоно гээд совет хүнүүд гүнзэгы сэдьхэлhээ этигэнэ, — гэжэ нүхэр К. У. Черненко мэдүүлбэ. — Хёмороо зүришэлдөөнhөө шахардуу шанга байдалые hуларуулга тээшэ үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые хубилгажа болоно. Бидэ хөөрэлдөө хэхээр бэлэнбди. Эб найрамдалай аша туhада үнэн сэхээр, бүтэмжэтэй hайнаар ажаллахые хүсэдэг правительствануудтай, эмхинүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэнбди».

— Гэбэшье дайнай аюулай бии байгаа сагта, манай орон тээшэ, аха дүү социалис оронууд тээшэ шэглүүлэгдэжэ Баруун Европодо американ ядерна ракетэнүүдэй тодхогдожо байгаа сагта, бидэ hэримжэтэй хёрхо, бэлэн байха ёhотойбди, — гэжэ ажалай ветеран, Москвае хамгаалгада хабаадагша. 50 гаран жэлэй стажтай коммунист С. Медведев хэлэнэ. Тэрэ хүндэтэ айлшадай тоодо орожо, Улаан талмай дээрэ ерэбэ. XXVII съезд тээшээ дабшажа ябаhан манай парти ороноо эб найрамдалай, зохёон байгуулгын харгы замаар бата найдамтайгаар хүтэлнэ, бодомжотой, холын хараатай дотоодын ба гадаадын политика бэелүүлнэ. КПСС-эй программын шэнэ редакциие найруулга хадаа коммунистнуудта, бүхы совет хүнүүдтэ үзэл бодолойнь тодо нарин компас болобо.

«Засагай ёhотойл демократическа зургаанууд — арадай депутадуудай Соведүүд мандаха болтогой!» — гэhэн үгэнүүд талмай дээгүүр соностоно. Пролетарска hайндэр — социалис арадай засагай hайндэр мүн. Хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин, манай ороной бүхы нацинууд ба арад үндэhэтэдэй ажалшадай түлөөлэгшэд —2 миллион 300 мянган депутат обществын ба гүрэнэй хэрэгүүдые хүтэлбэрилгын hургуули гарана. Тэдэнэй нэгэнтэй дүтөөр танилсаябди.

Автотранспортна электро-түхеэрэлгэнүүдэй 1-дэхи заводой токарь, Куйбышевска районно Соведэй депутат В. Смирнов hайндэрэй жагсаалда дабшана. Үйлэдбэриин ашаг үрые, продукциин шанарые hайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөндэ амжалтануудые туйлаhанайнь, зохёохы ажалайнь түлөө тэрээндэ СССР-эй Гүрэнэй шан олгогдоо hэн. Валентин Сергеевич түрэл заводойнгоо депутадай саг үргэлжын бүлэгтэ эдэбхитэйгээр хүдэлдэг. Үргэн олон асуудалнуудые — шэнэ техникэ нэбтэрүүлгэhээ эхэ-эхэнэрнүүдтэ анхарал оролдолго хандуулга хүрэтэр — саг үргэлжын хиналтадаа абадаг байна.

— Арад зоной, ороной ажабайдалай бүхы юумэндэ Соведүүд анхаралаа хододоо хандуулха ёhотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ hэн, — гэжэ депутат хэлэбэ. — Энэмнай бидэнэртэ партийна захяа заабари, ажал ябуулгануудай программа болоно.

Ниислэлэй шэнжэлэлгын коллективүүдэй түлөөлэгшэд талмай дээрэ гаража ерэбэ. Манай үе сагта эрдэм наука үйлэдбэрилгын хүсэн болонхой. Тэрэнэй туйлалтанууд арадай ажахын бүхы hалбаринуудые хурдан түргэнөөр хангажа байдаг. Москвагай эрдэм наукын хүсэн айхабтар ехэ. Миллион шахуу хүнэй хүдэлдэг шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска мянга гаран эмхи эндэ бии.

Айлшадай трибунануудта гарагшад жагсаалшадые халуун альга ташалгаар угтаба. Москвагай 22-дохи hургуулиин директорэй орлогшо В. Митюхина сэхэ тэрээндэ хабаатай үгэнүүдэй бэш... спарантые харат... яртайгаар миhэр... дай гэгээрэлэй ... шэд! Ургажа ... hургалгые, комм... хүмүүжүүлгые ... hайжаруулагты! ... тай туhатай аж... гаар hурагшад... лэгты!

— hургуулиин ... нэлэлгын гол шэ... бүхэндэ манай ... ажал хэрэг нэбт... — гэжэ Валенти... хэлэнэ. — Хуби... гын шухала уд... байhые үе саг ... руулаа.

Гушаад жэлдэ ... дэлhэн «Арадай ... отличник» В. ... иигэжэ баталхань ...

— Багшаhaa ... байхагүй, — гэжэ ... нэ. — Хүшэр ... Тиимэ! Зүгөөр ... галтай гээшэб! М... гуули шэнэ ёho... хүсэнэ, хүдэлхэ... Ушарынь юуб гэ... байдалай аша т... лана бшуу. Үетэн... дэм мэдэсэеэ, ... соролоо, мэргэж... дээшэлүүлхыень ... жэлтын хуули з...

«Түрэл оромни ... гэр лэ...» гэhэ... мэдээжэ болоhо... Эсэгэ орондоо д... тэрhэн дуун Ү... дээгүүр зэдэлнэ... талмай улам ү... оромнай тэрээн ... нэмжыжэ байhан ... үзэгдэнэ. Тэрэнэй ... люун, нюдэ алдам... дые анхарал ... гоор, эрилтэ ех... мадан харанаб... дэртэшье тэрээн ... шагай ажалай с... нагүй: металлург... хайлуулна, таряа... дээрээ гарана, м... далайн хүхэ-ном... хаха эсхэнэ... Эх... аша туhада, эб ... аша туhада тэдэ... гаар хүдэлнэл, ... жо совет хүнүүдтэ ...

ТАСС-ай коррес... Л. БЕРНАСКОНИ, ... ГОНИЯ, В. КУЛИК... РОВСКИЙ, А. ...
Улаан талмай д...

Хабарай эгээл hайхан hайндэрые М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив үндэр бүтээсэтэй ажалаараа угтаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үйлэдбэриин түрүүшүүл Г. Федоров, О. Серебренников, А, Пискунов, Ф. Черных, В. Иренов, А. Миланьин гэгшэдые харанат.

Ц.. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ — ҮНДЭР УРГАСАДА

ХОРЁОЛНО, ЗАҺАБАРИЛНА

Байгша ондо оpooho таряанай, үбhэ ногооной баян ургаса ургуулхын тула Хориин районой Хүрбын совхозой механизаторнууд, луговодууд үбэлдөө поли, сабшалан дээрээ горитойхон хүдэлмэри ябуулhан юм. Аяар бүри намартаа эдэнэр гүүртэ, отаранyудай газаагуурхи наг шэбхэ суглуулжа зөөhэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ тус ажахыда газарай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр ябуулагдана. Лугомелиоративна оньhожоруулагдамал отрядай гэшүүд республика дотор соносхогдоhон гурбан hарын туршада хэхэ ажалаа түсэблэжэ тодорхойлhон байна.

Назим Закиевич Закировай хүтэлбэрилдэг луговодуудай звено Бэлшэрэй сабшалан даажа абаhан юм. Мүнөө луговодууд hургаар отолжо бэлэдхээд, посхоод барихаар зөөжэ байнад. Доодо-Нугын сабшаланда ажалладаг Бато Мункуевич Самбуевай ударидадаг нүгөөдэ звеногой гэшүүд мүн лэ сабшалангаа хорёолхоор hургаар отолжо бэлдэнэ.

Урда жэлнүүдтэ ургуулhан ногоогоо малда гэшхүүлжэ ехэ хохидолдо ородог байhан дутагдалаа байгша ондо дабтахагүйн тула сабшалангаа заабол хорёолхоор шиидээ юм.

Энэ жэлдэ дүршэлтэй луговод Николай Алексеевич Литвиненкын звено гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдээ заhабарилжа дүүргээд, hубаг, ханаабуудайнгаа эрьенүүдые бүхэлхөөр шулуу, элhэ зөөнэ. Мүн сабшалангаа шулуу шохойhoo сэбэрлэжэ захаланхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ Хүрбын совхоздо арбан табан луговод долоон трактор даажа абанхай ажаллана. hаядаа сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа захалхадань машина, техникэ нэмэжэ үгтэхэ юм.

Н. ДАМБАЕВ.

Үдэрэй 200 тон...

Газараа үтэгжүүлжэ, ургасыень эрид hайжаруулхаар соносхогдоhон гурбан hарын туршада Прибайкалиин районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй коллектив тодорхой даабари абаhан юм. Тиигэжэ түрүүшын гушан үдэрэй туршада ажахынуудай поли, сабшалан дээрэ 4 мянган тонно наг шэбхэ гаргажа, тарааха түсэбтэй бэлэй. hаяхан хэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые согсолходонь, оньhожоруулагдамал отрядуудай механизаторнууд бүхыдөө 5700 тонно шэбхэ зөөhэн байба.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Зырянский» совхоздо Владимир Никоновэй хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал звено поли, сабшаландань, органическа үтэгжүүлгэ гар... ажаллана. Ажах... гүүртэнүүдэй га... шэбхэ суглуул... дэлмэридэ унии... торнууд В. Га... Чернецкий, В. ... «Т-150» түхэлэй ... шэбхэ обоолдог ... Н Рассохин, ... жүүлгэ ашадаг ... тракторта хүдэл... сов гэгшэд ү... нормоёо холо ... рим үдэрнүүдтэ ... гой гэшүүд 200 ... тэр наг шэбхэ ... ланда гаргана. ... ажахыда 3 ... органическа үтэ... дөөд байна.

УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Манай Харбяангуудай совхозой эмхидхэгдэhэнhээ хойшо жэл хахад болохоёо байна. Үнгэрhэн жэлдэ мал ажахынгаа хүдэлмэрилэгшэдэй ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха зорилготойгоор үнэн зүрхэнhөө оролдон ажаллаhанай ашаар мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө 108 процент, hү —106 процент, ноohо — 100 процент дүүргээ hэмди. Энэ хадаа манай түрүүшын амжалта болоно.

Байгша жэлэй эхинhээ малшаднай түрэл партиингаа уряагаар улам эршэмтэйгээр ажаллажа, үндэр дүнгүүдые туйлажа байнхай. Тэдэнэй эрхим ажалай ашаар гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые март hарын түрүүшын үдэрнүүдтэ дүүргээбди. Харин hү гүрэндэ худалдаха энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзорhoohь 20 хоног урид дүүргээ hэмди. Мүнөө тоhоной заводто кварталай түсэбhөө гадуур 350 центнер hүн тушаагдаа. Гадна 93 процент hүмнай нэгэдэхи сортоор абтаа юм.

Үнгэржэ байгаа үбэлжэлгэдэ ниитынгээ адууhа малда 7530 центнер үбhэ, 3050 тонно шэмэтэ тэжээл бэлдээ hэмди. Энээнhээ гадна 3880 центнер таряа талханай зүйл үбэлжэлгын үедэ малда үгтэхөөр хубаарилагдаhан байна. Полинууд дээрэhээ 7000 шахуу центнер hолоомо суглуулжа, фермэ болон гүүртэнүүдтээ зөөгөө hэмди. Тиигэжэ условно толгой мал бүхэндэмнай тэжээлэй 10 единицэ хүртэhэн юм.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэд малай үбэлжэлгын эхинhээ энэ бүхы тэжээлээ гамтайгаар, аша үрэтэйгөөр гаргашалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулhан байна. Рацьоной ёhoop хэды шэнээн тэжээл гаргашалагдахаб гэжэ элирүүлэгдээ. Малай үбэлжэлгын түрүүшын үдэрнүүдhээ hү hаалиимнай фермэнүүдтэ тэжээл буйлуулха цехүүд хүдэлгэдэжэ эхилhэн юм. Эндэ жэжээр хэршэгдэhэн hолоомо халуун ууралаар дэбтээгдэжэ, таряа талханай зүйлнүүдтэй худхагдана, мүн тэрээн соо минеральна бодосууд нэмэгдэнэ.

Манай совхозой hү hаалиин хоёр фермэдэ бүхыдөө 437 үнеэн, түрүүшынхиеэ тугаллаха 190 гунжан харууhалагдана. Мүнөө эдэ үнеэдэймнай олонхинь тугалланхай. hүүлэй үедэ манай hаалишад үдэрэй туршада бүхыдэнь 23 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриhөөнь 6 килограмм hү абана. hүүлэй үедэ hаалишаднай үнеэдээ үдэртэ гурба дахин hаана. Тиигэжэ эдэ фермэнүүдтэ мүнөө жэл нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, hүн ехээр hаагдажа байнхай. hаагдаhан hүмнай ондоо тээшэ ехээр гаргашалагданагүй.

Энэ жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула хоёр фермымнай хоорондо социалис мүрысөөн улам үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэржэ байнхай. Хүдэлмэриинь дүнгүүд үдэртөө, мүн арбан хоног бүхэндэ гаргагдана. Жэлэй түрүүшын hарада Харбяангуудай фермынхид түрүүлжэ ябаhан аад, hүүлэй үедэ Нугын фермын коллективтэ гартаа. Мүн hаалишад, мал адуулагшад болон тэжээл буйлуулагшад хоорондоо мүрысэн ажаллана. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр байгша жэлэй эхинhээ hаалишад Е. И. Тоглохинова, В. Г. Аюшеева, Д. Д. Сотникова, М. А. Ангаева, Ю. В. Арабжаев, С-Д. Д. Хармакшанова гэгшэд түрүүлжэ ябана.

Үнеэдээ саг соонь үрэжүүлжэ, түл абаха хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулнабди. Үнеэн бүхэмнай хэзээ тугаллахаб, ороондо орохоб гэhэн мэдээсэлнүүд бүридхэлдэ абтанхай. Тугалнуудтаа hүнэй кисель шанажа уулганабди, үбhыень жэжэлэн хэршээд, дээрэнь таряа талханай зүйл, витаминтай ногооной гурил, минеральна бодосуудые нэмэлсэжэ, буйлуулаад үгэнэбди. Тугалаймнай байрануудта забhартай шала түхеэрэгдэнхэй юм. Эдэ бүгэдын ашаар, тугалнуудай гарзалалга урда жэлнүүдэйхиhээ нилээд үсөөрөө. Манай түрүү тугалшад С. Ж. Замураева, Л. Д. Арбалжинова, Д-Ж. С. Гармаев болон В. Садаева гэгшэд тугалнуудаа hайнаар түлжүүлжэ, үндэр дүнгүүдые туйлажа байнхай.

Зунай бэлшээриин хаhын дүүрэхэтэй хамта эртэ намарhaa гүрэндэ тушаагдаха үхэрнүүдээ шахажа эхилээ hэмди. Тэрэ гэhэнhээ хойшо зуугаад гаран толгой шахамал hайн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагдаа. Манай түрүү малшад Л-Н. М. Должеев, Б. Д. Менжуров, К. Я. Онходоев болон бусад шахан таргалуулжа байhан үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 800—850 граммаар нэмээжэ, үндэр дүнгүүдые туйлаhан байна.

hү ехээр haaxa, үндэр нэмэлтэ шэгнүүр абаха гээшэ тэжээл буйлуулагшадhаа ехэхэн дулдыдадаг. Энэ харюусалгата уялгые Нугын фермэдэ Ч. Е. Сотников, Г. Ж. Гомбоева, Харбяангуудай фермэдэ В. Д. Ошоров гэгшэд эрхим hайнаар дүүргэнэ. hаалишад, тугалшад болон мал адуулагшаднай тэдэнэй оролдосын ашаар үндэр дүнгүүдые туйлаhандаа баяртай.

Мал ажалаймнай коллективүүдтэ ажалай журам хазагайруулhан хүнүүдтэ шанга эрилтэ табигдадаг болонхой. Фермэдэ хүдэлмэриин үдэрэй гурим нягтаар сахигдана.

К. ТАХАНОВ.
Түнхэнэй районой Харбяангуудай совхозой ахамад зоотехник.

ТУЙЛАҺАНАА БАТАДХАХАБ...

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ороohо таряа, хартаабха, овощ болон үбhэ тэжээл үйлэдбэрилгые дээшэлүүлжэ, тарлан, мүн мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө сүм дүүргэхын түлөө колхозоймнай гэшүүд хоорондоо мүрысэн ажаллана.

Тодорхойлбол, ажахымнай тракторно-тарян ажалай бригадануудай механизаторнууд хабарайнгаа тарилгын харюусалгата хаhада түгэс бэлдэнэ. Мүн лугомелиоративна оньhожоруулагдамал отрядай гэшүүд газарай үрэжэл hайжаруулхаар соносхогдоhон гурбан hарада хараалагдаhан хүдэлмэрээ сүм хэжэ үрдихын тула сабшалан дээрээ туха сүлөөгүй ажаллана. Газар таряалангаа үндэр хэмжээндэ эрхилхэ гээшэмнай түбхын түрүүн поли бүхэнэй онсо илгаае, сагай уларилые болон бусад эрхэ байдалые хараада абажа, агротехникын онол аргануудые бодомжотой нариhаар, шадамараар хэрэглэхэ гэhэн удхатай. Эндэ ямаршье тогтомол хэб, заабари байха ёhогүй. Агротехникэдэ ёho тэдысэ, хайша хэрэгээр хандажа болохогүй» гэжэ республикын ажахынуудай ахамад агрономуудай, тракторна бригадануудай бригадирнууд болон звенонуудые даагшадай Буряад ороной бүхы механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон тарян ажалай бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан Хандалга бэшэг соо тодорхойгоор бэшэгдэнхэй гээшэ. Тиин манай ажахын механизаторнууд ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула hүүлэй жэлнүүдтэ агротехникэеэ нарижуулан hайжаруулжа, зональна гурмаар газар таряалан эрхилхэ шэнэ арга үргэнөөр нэбтэрүүлhэн байха юм.

Таримал ургамалнуудайнгаа ургаса эрид дээшэлүүлхээр горитойхон хүдэлмэри ябуулhан колхозоймнай механизаторнууд үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 54246 центнер ороohо таряа суглуулжа абаhан байна. Иигэжэ арба гаран жэлэй туршада түрүүшынхиеэ гектар бүриhөө 22,7 центнер тарян хуряагдаба бшуу.

Нёдондо ороohо тарянhaa гадна тэжээлэйшье ургамалнуудай ургаса hайн байгаа. Ажахымнай коллектив 101 мянган центнер шэмэтэй тэжээл даража абаhан, мүн 45 мянган центнер үбhэн, hолоомон бэлэдхэгдэжэ hүрилэгдэhэн байна. Тобшолбол, ниитымнай адууhа мал үбhэ тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангагдаа бэлэй.

Колхозойнгоо адууhа малда үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абахын тула жэл бүри 300 — 350 гектарай сабшаланда культуртехническэ хүдэлмэри ябуулнабди. Зарим шэнгэн ургасатай газартань шэмэ, шанартай ногоонон үрэhэн таригдана. Эдэ бүхы ажалнай өөhэдымнай хүсөөр хэгдэнэ. Газартаа эзэн ёhoop хандажа, үрэжэлыень улам hайжаруулжа захалхадамнай ургасань хараа байса дээшэлжэ, сабшалангай нотооной ботаническа бүридэлыншье үргэдэжэ эхилээ.

Зональна гуримаар газар таряалан эрхилхэ онол арга нэбтэрүүлhэнэй ашаар ороohо тарянай тогтууритай баян ургаса хуряажа абаабди. Жэшээлбэл, урзанда жэл богони болзоройсевооборот нэбтэрүүлжэ, 25—29 процент сэбэр паартай болоо hэмди. Иигэжэ мүнөө бүхы таринилгымнай 75 процентнь сэбэр паар дээрэ хэгдэдэг болонхой. Бидэ Хүнтэйн полиин хүрьhэнэй hалхинда үлеэлгэжэ муудалгаhаа хамгаалха зорилготойгоор бүхы ороohото ургамалнуудаа 50 метр үргэнтэйгөөр hужаагтуулан таринабди.

1980—1981 онуудта газарай хүрьhэ урбуулангүй элдүүрилхэ техникээ буруу хэрэглэжэ, таряалангаа буртаг ногоондо даруулhан юм. Хүнтэймнай полидо хяаг, үрмэдэhэн ехээр ургажа, бүхыдэнь хушажархёо бэлэй. Тиин 1982 ондо колхозоймнай механизаторнууд газараа hайнаар элдүүрилжэ, буртаг ногоонь усадхахын түлөө шэнэ арга хэрэглээ hэн. Жэшээлбэл, эдэнэр үлүү ехэ буртаг ногоотой участогуудыень юрын илүгээр хахалаад, хяаг үрмэдэhэнэй ургаагүй газарыень хүрьhэ урбуулдаггүй техникээр элдүүрилээ юм. Газараа иигэжэ элдүүрилжэ бэлдэхэдэмнай Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай эрдэмтэд В. Б. Бохиев, В. И. Осипов, мүн «Госгипрозем» институдай Буряадай таhагай научна хүдэлмэрилэгшэ С. В. Захаров гэгшэд горитой туhаламжа үзүүлээ бэлэй. Тиихэдэ районоймнай агропромышленна нэгэдэлэй ахамад мэргэжэлтэд таhалгаряагүй хинан шалгажа, туhатай зүбшэл, заабари үгэдэг hэн. Иигэжэ элдүүрилhэнэйнь hүүлээр полимнай буртаг ногоонhoo сэбэрлэгдэжэ, ургасаншье дээшэлээ. Тодорхойлбол, ороohо таряанай бүхы ургасымнай 85 процентнь сэбэр паар дээрэhээ абтаа юм.

Таряанай тогтууритай баян ургаса ургуулха гэбэл, гансашье газараа hайнаар элдүүрилжэ, тарилгаяа эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ бэшэ, мүн нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдалда тааpahан, ургасатай сорт шэлэжэ хэрэглэхэ хэрэгтэй. Тиин манай колхоз мүнөө шэнисын hайн үрэhэтэй болонхой гэхэ гү, али «Бурятская-34», «Бурятская-79» сортын үрэhэнэй ороohо олошоруулаад, хүсэд хүрэхөөр хаажа абаhан юм. Нёдондо механизаторнууднай 418 гектарта «Бурятская-34» сортын шэниисэ тарихадаа гектарай 32 центнер ургаса хуряажа абаа hэн. Тиихэдэ Улаан-Үдын районой Ивалгын ОПХ-haa худалдажа абаhан «Бурятская-79» сортын шэниисын багахан үрэhэеэ 67 гектарта тарижа, гектар бүриhөө 30,2 центнер таряа суглуулаа бэлэй. Иигэжэ мүнөө ажахымнай «Бурятская-79» сортын 1870 центнер нэгэдэхи классай үрэhэтэй болонхой юм. «Бурятская-79» сортын шэниисын үрэhэнэй таряа олошоруулхын тула бидэ гектар бүхэндэ гурбан миллион ороohоной хүртэхөөр тарилга хээбди. Энэмнай яhала hайн дүн харуулаа. Бидэ тарилгада гаргашалагдаhан нэгэ центнер үрэhэнhөө 18,6 центнер эрхим шанартай, нэгэдэхи классай үрэhэнэй ороohо суглуулаабди.

Ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудые тарижа харууhалха, мүн сэбэр паар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ В. С. Ринчиновэй, Ж. Г. Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай механизаторнууд магтаалтайгаар ажаллана. Ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэhэн тус звенонуудта бүхыдөө 2500 гектар хахалагдадаг газар, минеральна үтэгжүүлгэ, ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай үрэhэ хүрэнгэ, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ машина, техникэ даалгагдаhан байна. Механизаторнуудай салин хүлhэн абтаhан ургасын зэргээр түлэгдөө hэн.

Звенонуудай ажалые подрядна гуримаар эмхидхэхэдэ машина, техникэнь бүтээсэтэйгээр ашаглагдажа, газарай хүрьhэн hайнаар элдүүрилэгдэжэ бэлдэгдэдэг болоо. Мүн коллектив бүхэндэ ажалай журам хараа байса дээшэлээ.

Саашадаа подрядна гуримай бүхы аргануудые түгэс нэбтэрүүлхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулхабди. Мүнөө үедэ звенонуудай гэшүүд үрэhэнэй ороohо сэбэрлэжэ илгаха хүдэлмэрээ өөhэдынгөө хүсөөр хэжэ үрдиигүй. Хэрбээ ажалаа шадамараар эмхидхэбэл, ороohото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса заабол ургуулхаар бүхы харюусалгаяа даажа абаха бэлэй.

Энээнhээ гадна колхозоймнай экономическа албан тус звенонуудта чек үгэжэ тоосохо гурим нэбтэрүүлхээр бэлэдхэл хэнэ. ... нонуудта даал... шина, техникын ... частьнуудай, ... материалнуудай ... жаса байгуулаг... бээ звено бүхэ... нуудые, тоhо-т... териалнуудые ... шина, техникэе... гээр ашаглажа, ... дагалбал урма... лоно.

Нёдондо кол... ханизаторнууд ... центнер ороohо... ряахаар хараа... сүм дүүргэжэ. ... бүхэнэй 258,3 ... са суглуулжа ... Иигэжэ үйлэдб... ряанай центнер ... түхэриг 49 м... лагдаа гэхэ гү, ... найхиhaa 6 ту... гөөр доошолуу... Эдэ бүхы тоо, ... нэн түрүүлэн ... рядай аша үр... үшөө дахин ... руулна гээшэ.

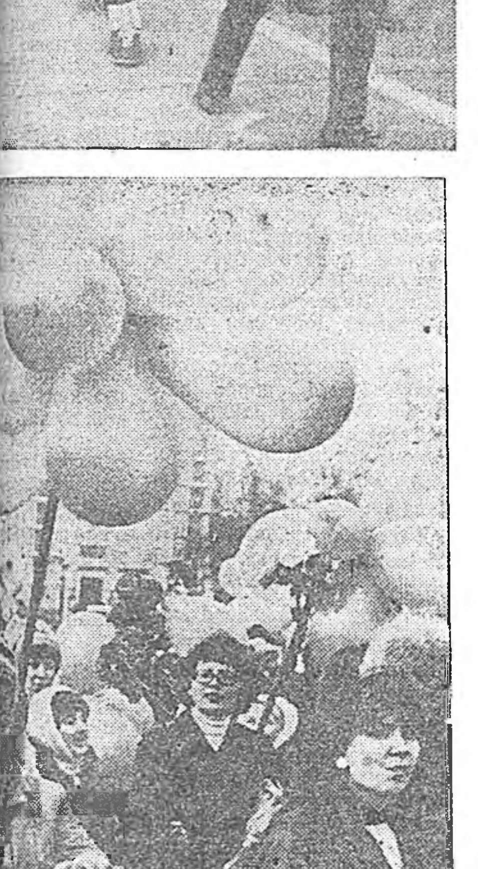
Мүнөө үедэ ... газарай хүрьhэ... техникэ түгэс ... жа бэлдэгдэн... үргэн ехэ хаш... борной, культ... ороohо ашаха т... жэрылгэн хадаг... бигданхай. Ойр... тэ таряанай то... хай графигай ... гын ороohо х... гаар үлеэлгэ... эхилхэмнай. Т... барай тарил... ажалнай урид ... түсэбэй ёhoop ... байнхай. Колхо... ханизаторнууд ... ороohото болон ... гамалнуудай ... ян ургаса ур... лэнтэйгөөр бү... сүүлнэ.

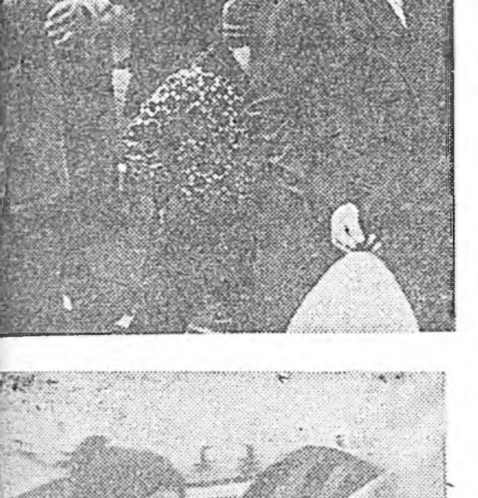
Д. В...
Баргажанай ра... колхозой ахам...

СОЛОТО ХЭРЭГҮҮД, СОГТОЙ АЛХАМУУД

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН РЕПОРТАЖ

Майн Нэгэнэй һүр жабхаланта, һүртэ хүсэтэй долгин бүмбэрсэг дэлхэй дээгүүр сууряатан, үргэн Буряад орондомнай үер мэтээр ерэбэ.

Энхэ тайбанай шэнжэтэй энэ һайхан үдэрые бүмбэрсэг дэлхэйн хүн бүхэн бүри хабар эртээнһээ, зүрхэ сэдьхэлээ долгисон, хүлеэжэ ядан угтадаг ха юм. Гэнтэ үбэлэй хүйтэнэй ханхинажа байха үедэ гэрэлтэ һайхан Май һанагдаадхиха. Теэд бүришье һаяхан Майн һайндэрэй урда тээхэнэ үбэлнай үрдижэ ерэһэн хабарта мүхөөгөө үгтэхэгүй гэһэн юм шэнги, үһөө хяһаагаа үсэдөөр нэхэжэ, хэдэн хоног соо саһа шуургаар дайдыемнай хушаха гэһэн һэдэлгэ гаргаба гээшэ.

Зүгөөр дулаанай үе саг яабашье булигдахаяа болёо. Хүйтэн жабарай ойро зуура хэр шангадабашье, хабар, зунай халуун наранай элшэ гэрэлые үбэлэй һангигар хүнжэл халхалхагүй.

Энээндэл адли, уласхоорондын байдалые орёо түгшүүрилтэй болгожо байһан хархис хүсэнүүд эрхэ бэшэ илагдаха. Түүхын эрьесые хойшонь ябуулха гэжэ хэды һэдэбэшье, энэнь дэмы! Бидэнэр хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэд, бүхы совет арад, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэй һаналаа нэгэдэн, эдэ һэдэлгэнүүдыень буруу һүргэхэбди!

Дайн сэрэгэй аюулые найдамтайгаар зайсуулан сараха, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые зогсоожо, тэдэниие хизаарлаха, хуряаха, уласхоорондын харилсаануудта этигэл найдалай оршон байдал байгуулха талаар тодорхой дурадхалнуудые нүхэр К. У. Черненко, Москвагай Куйбышевска округой һунгагшадтай уулзахадаа, мүн һүүлдэнь «Правда» газетын асуудалнуудта харюу үгэхэдөө, хүн бүхэнэй ойлгохоор найруулаа һэн.

«Советскэ Союзай эб найрамдалта политика мандаха болтогой!» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай 1984 оной Майн 1-нэй Уряанууд соо манай ороной хэлбэришэгүй хараа шугам үшөөл дахин батадхагдаба.

« Эб найрамдал», «Энхэ тайбан байдал», «Ажал», «Май» гэһэн үгэнүүд энэ үдэр бүхы дэлхэйн хэлэнүүд дээрэ улам хүсэтэйгөөр соностоно. Ажал, эб найрамдал, Май анханһаа хойшо таһаршагүй нягта холбоотой ха юм.

Буряад ороной ажалшад, бүхы дэлхэйн ажалша арад түмэнтэй һаналаа нэгэдэн, дэмбэрэлтэ һайхан энэ үглөөгүүр үреэлэй һайхан һанал бодолнуудаа амгалан тайбанда, ажалша арадтаа зорюулна. Ондоо һанал совет хүнүүдтэ байхагүй!

Совет ороной түүхэдэ болоһон Майн һайндэрнүүд баран өөрын онсо шэнжэтэй юм. Байгша онойшье һайндэр тиимэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет араднай шэнэ амжалтануудые туйлана. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумһээ хойшо шэнэ эршэтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байһан партиин хараа шугам КПСС-эй ЦК-гай февралиин, апрелиин (1984 он) Пленумүүд дээрэ, уг дамжан, үргэлжэлүүлэгдэбэ. СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта, шэнээр һунгагдаһан Верховно Соведэй түрүүшын сесси совет арадай эдэбхи үүсхэлые улам бадаргаа. Үнгэрэгшэ жэлэй, мүн байгша оной түрүүшын кварталай эгээл урмашама дүнгүүнь гэхэдэ, ороной үйлэдбэриин хүгжэлтые эрид хурдадхаха, манай хүнүүдэй зоригжол, эрмэлзэлгые хурсадхаха аргатай байһандань этигэл найдалга болоно.

Буряад ороноймнайшье ажалшад, бүхы совет хүнүүдтэл адли, габшагай ажалай вахтада жагсанхай. Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхын, продукциин өөрын үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ хямдаруулхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн республикымнай предприяти, барилга, колхоз, совхозуудта үдэрһөө үдэртэ үргэнөөр дэлгэржэ байнхай.

Байгша ондо манай республикада үшөө нэгэн онсо үйлэ хэрэг болохонь. Россиин гүрэндэ Буряад ороной һайн дураараа ороһоор 325 жэл гүйсэхэнь ха юм.

Түүхын унаар мананда тунашаһан 1659 он хэды холоб даа. Теэд тэрэ үеһөө эхи абаһан буряад болон ород арадуудай хани барисаан таһаршагүй бэхи.

Хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые хүлгүүлһэн Майн һайндэр... Бүгэдэнэй һанал хүсэл тааһан юм шэнги энэ үглөөгүүр сэлмэг дулаан байба.

Ниислэл хотымнай Соведүүдэй талмай һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Ленин багшын хүшөөгэй тушаа урдань «Бурятгеология» нэгэдэлэй байшан дээрэ дэлхэйн арадуудай һаналаа нэгэдэлгые һүлдэлһэн гоё һайхан панно татагданхай. Политическэ гэгээрэлэй байшангай нюур таладань Маркс, Энгельс, Ленинэй портредүүдтэй ехэ зураг үлгөөтэй. Правительственна трибунын хоёр талаар— КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүд.

Тиигээд хайшаашье хара, тугууд, тугууд, тугуудай замхашагүй намилзаан.

...Үглөөнэй арбан саг. Духовой оркестрэй һүр жабхаланта хүгжэм бүри солгёон дорюунаар зэдэлжэ, республикын хүтэлбэрилэгшэдэй, хүндэтэ айлшадай, ветерануудай трибунанууд дээрэ гараһанай удаа ниислэл хотын ажалшадай һайндэрэй жагсаал эхилбэ.

Эгээл түрүүлэн, заншалта ёһоор, Улаан-Үдын һургуулинуудай һурагшад Соведүүдэй талмай дээрэ гараба. Ленинэй портрет бэхилһэн автомашина аалиханаар дабшана. Удаань хотын эрхим һургуулинуудай тугуудые, ССР Союзай болон 15 союзна республикануудай тугуудые бариһан эдиршүүл зэлэ татан алхална. «Бүхы дэлхэйн үхибүүдтэ — эб найрамдал болон жаргал!» гэһэн уряа талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Тусхай формонуудые үмдэһэн эдир сэрэгшэд, харгын инспекторнүүд, түймэр сарагшад, ойн харуулшад, техникүүд, аяншалагшад, тусхай бүлэг бүлэгөөр зэлэ татан, үнгэрнэ.

Тэдэнэй хойноһоо социалис мүрысөөндэ илаһан Октябрьска районой, мүн хажуугаарнь зэргэлэн Железнодорожно районой һурагшад болон багшанар талмай дээрэ гаража ерэбэ. Октябрьска районой 35-дахи һургуули табадахи жэлээ социалис мүрысөөндэ ото илажа ябана. «Зохёохы ёһоор ажалладаг коллектив» гэһэн нэрэ зэргэтэй тус һургуулиие РСФСР-эй һургуулиин габьята багша Мария Логовна Шункова олон жэл соо хүтэлбэрилдэг юм. Тиихэдэ эндэ педагогическа ажалай шадабаритан: багша- методист зэргэтэй Г. Ф. Дементьева, ахалагша багшанар В. С. Петрухина, Л. Е. Кириллова, К. А. Перелыгина гэгшэд аша үрэтэйгөөр олон жэлдэ хүдэлдэг байха юм. Тус һургуули дүүргэгшэд шофёрой, албанай хэрэгүүдые бүридхэгшын үнэмшэлгэтэйгөөр гарадаг байна. Эндэхи һуралсалай 28 кабинедүүдые бултыень үхибүүд өөһэдөө дууһан түхеэрэнхэй. Энэ дүй дүршэлынь Майн һайндэрэй урда тээхэнэ Минпросой коллеги дээрэ һайшаагаа.

Железнодорожно район соо бүхы дүнгүүдээр 14-дэхи һургуули иладаг юм. Үхибүүдые эдеэ хоолоор хангаха, хэрэгтэй ушартань материальна туһаламжа үзүүлхэ ябадалда илангаяа анхардаг байна. Тэрэшэлэн эндэхи һурагшад район, город соо үнгэрдэг бүхы олимпиада, спортын мүрысөөнүүдтэ зоригтойгоор хабаадажа, оло дахин эрхимлэһэн байха.

Железнодорожно районой 40-дэхи һургуулиин үхибүүд мүнөөдэр тон урматайгаар алхалалдана. Эдэмнай Ленинскэ субботнигой урда тээ ажалай жагсаал соносхожо, 33 тонно саарһанай үлэгдэл суглуулаад, олоһон 200 түхэриг мүнгэеэ Эб найрамдалай жасада дамжуулһан байна бшуу.

Байгша оной жагсаал багшанарташье, үхибүүдтэшье онсо удхатай. Тээсгэн һаяхан СССР-эй шэнэ зарлалай Верховно Соведэй сесси дээрэ «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» баталагдаа һэн. «Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Ниитын аша туһатай ажалда дуратайгаар һурагшадые хүмүүжүүлэгты!» — гэһэн Уряагай зэдэлшэхэдэ, Советскэ районой 1-дэхи дунда һургуулиин үхибүүд илангаяа урматайгаар «Ура» хашхаралдаба. Ушарынь гэхэдэ, район соогоо ото түрүүлжэ гарадаг энэ һургуулиин һурагшад судна бүтээлгын заводой захилаар мебелиин зарим детальнуудые хэлсэдэг, мүн үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй захилнуудые һайнаар дүүргэдэг байха юм.

Советскэ районой 9, 3, 2, 33-дахи һургуулинуудай һурагшадай жагсаалые түгэсхэбэ.

Удаалуулан талмайн урда зүгһөө техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай управлениин түлөөлэгшэд харагдаба. Һүртэй дорюун аялга зэдэлүүлһэн һурагшадай нэгэдэмэл духовой оркестрэй хойноһоо тус управлениин мэдэлэй училищинуудта хүдэлдэг техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай хорёод отличник-багшанар үнгэрбэ.

Тиигээдшье парадна хубсаһатай, сэнхир хүхэ пилоткотой хүбүүд, жэгдээр алхалан, трибунын дэргэдэ бии болобо. Эдэмнай индустриально-педагогическа техникумэй һурагшад ха юм. Хари хэлээр бэшэгдэһэн хоёр транспарант холоһоо анхарал татаба. «Монгол, совет арадуудай найрамдал мандаха болтогой!» — гэһэн уряае монгол һурагшад баринхай. Мүн лаос-совет хани барисаае магтаһан лозунг елэн хара үһэтэй лаос бүлэг студентнэрэй толгой дээгүүр намхалзан тамарна. Нёдондо хорин жэлэйнгээ ой тэмдэглэһэн тус техникум 3000-гаад мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргаһан түүхэтэй.

Ерээдүйн мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые хаража баясамаар. Солбон хүнгэнөөр алхалха гээшэнь! 1, 2, 7, 8, 11-дэхи болон бусад училищинуудай һурагшад ябажал, ябажал байна...

«Ветерануудта —алдар соло!» — гэһэн тодо һонор үгэнүүд жагсаалшадай зэргэнүүдые долгитуулаад абаба. Дайнай үеын аялга оркестр наадана. Ами наһаяа гамнангүй манай жаргалта мүнөөдэрые аршалһан эдэ хүнүүдэй үнгэрхэдэнь, талмайн захаар хүндэлэлэй харуулда зогсоһон эдир пионернүүд «Танай хэрэгые үргэлжэлүүлхэбди!» гэһэн мэтээр салют үгэжэ байгаа һэн.

Буряад спортын омогорхол болоһон ветеранууд болон мүнөө үеын солбон бэрхэшүүл чемпионой лентэ, алтан, мүнгэн медальнуудаа ханхинуулһаар харагдаба. Тэдэнэй тоодо СССР-эй спортын габьята мастернууд Клим Олзоев, Веллингтон Баранников, Борис Будаев, Олег Алексеев, Бадма Батуев, Аркадий Бутхаев болон бусад үнгэрнэ. Удаань республикын спортын бүлгэмүүдэй тугшад, элдэб үнгэтэй тугуудаа намилзуулан, талмай дээгүүр дабшан гарана.

Элдин тэнюун дайдые нойрһоонь сэлмээжэ, эртын дуушан шубуудые жэргүүлэн сэнгүүлһэн дуулим хабарай дуута һайндэрэй ирагуу солгёо хүгжэм зэдэлһээр. Амгалан тайбанай, ажалай, жаргалай түлөө тэмсэн жагсаһан алтан дэлхэйн ажалшан арадай һаналаа нэгэдэлгын һайхан дэмбэрэлтэ һайндэр—Майн Нэгэнэй жагсаал үргэлжэлһөөр.

Торгон улаан тугуудай миралзаан соогуур «Октябрьска район» гэһэн гаршаг харагдаадхиба. Энэмнай республикымнай ниислэл хотын ажалша коллективүүдэй колоннонууд эхилбэ гээшэ ха юм. Майн Нэгэнэй һайндэрые угтуулан, Улаан-Үдэ городой ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсон, түрэл хотынгоо гурбан районууд сооһоо түрүү һуури эзэлһэн Октябрьска районой ажалшад һайндэрэй жагсаалда түрүүлэн гараха эрхэдэ хүртэһэн байна.

Һайндэрэй һүртэ солгёо хүгжэм доро алхамуудаа ниилүүлэн, адли тэгшээр гэшхэлэн, Соведүүдэй талмай дээрэ согтой дорюунаар дабшан гараһан районой хоёр колонные Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын ба Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадуудай коллективүүд толгойлон гараба. Энэ үедэ «Коммунис партиин дайшалхы туһалагша болон найдамтай халаан, коммунизм байгуулжа байгаа залуушуулай түрүү отряд — Ленинскэ комсомол мандаха болтогой!» —гээд, КПСС-эй ЦК-гай Уряагай үгэнүүдэй талмай дээгүүр оншотойгоор зэдэлхэдэ, нарин сэмбын комбинадай залуу хүдэлмэришэд басагадай улаахан пулаадуудаараа шушууртуулан даллахадань тэдэнэй зэрэдэг, нэхэдэг үнгэтэ торгон утаһануудай долгин энэ жагсаал дээгүүр эбхэрһэндэл болоно. Үнэхөөрөөшье тус комбинадай коллективэй һайндэрэйнгөө жагсаалда асарһан баяр, омогорхол ехэл. Энэ коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые үлүүлэн, түсэбһөө гадуур 859 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 1,8 процентээр үлүүлээ.

Ажалша арадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө мүрысөөн нарин сэмбын комбинадта эршэтэйгээр дэлгэрһэн байна. Тэрэ мүрысөөнэй долгин соогуур эрхим амжалтанууд түйлагдаа. Мүнөө комбинадай 12 хүдэлмэришэн арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэнхэй. Бүри һаяхан Майн Нэгэнэй урда тээхэнэ нооһо һамнадаг аппарадуудай операторнууд Наталья Андреевна Имехенова, Людмила Андреевна Шкедова гэгшэд табан жэлээ сүм бэелүүлһэн тухайгаа мэдүүлээ һэн. Тиихэдэ 34 хүн 4,5 жэлэй, 78 хүдэлмэришэд дүрбэн жэлэйнгээ түсэб гүйсэд бэелүүлэнхэй. Гадна комбинадайнгаа нэрэ хүндые орон дотороо холуур суурхуулһан нооһо илгагша Альбина Петровна Ильина, Зоя Дмитриевна Точиленко гэгшэдые һайндэрэй колоннын зэргэдэ харанабди. Тэдэнэр Московско областиин Монино городто болоһон Бүхэсоюзна конкурс-мүрысөөндэ хоёрдохи һууринуудые эзэлэн, нэрээ нэрлүүлжэ, солоё дуудуулжа бусанхай. Мүн эндэ нүхэдтэеэ хамта ээмээ ниилүүлэн СССР-эй Верховно Соведэй депутат Надежда Григорьевна Гладких, Елена Алексеевна Хантуева, Нина Прокопьевна Иванова гэгшэдэй ябахань харагдана. Тэдэнэр энэ жэлдэ РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствын «Эрхим хүдэлмэришэн» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Һайндэрэй жагсаалай хүсэтэ урасхал талмай дээгүүр үргэлжэлнэ. Солото, суута хүршэ нүхэдтэеэ алхамаа нэгэдүүлэн Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд дабшана. Республикымнай эгээл түрүүшын промышленна түбүүдэй, мүн ороной эдеэ хоолой промышленностиин томохон предприятинуудай нэгэн болодог тус комбинат мүн өөрын амжалтата ажалай алдарта ёһо заншалтай. Мүнөөшье Майн һайндэрые угтуулан эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэжэ, тус коллективэй хүдэлмэришэд амжалта түйлаһан байна. Кварталай түсэб продукци худалдалгаар 102,4 процент, валова продукци гаргалгаар 101,2 процент дүүргэжэ амжаа. Мүнөөдэрэй һайндэрэй жабхаланта жагсаалай зэргэдэ комбинадай түрүүшүүл Н. Л. Пестерева, К. А. Хонгоров, А. С. Белоусов, А. Ф. Домостой болон бусадай бригадануудые харанабди.

Оркестрэй дорюун хүгжэм хабарай сэлмэг агаарта шэнхинэн зэдэлнэ. Тэрээнтэй аялга нэгэдүүлэн һайндэрэй жагсаалай «Ура!», хашхараан, уряа дохёонууд сууряатана. «Совет общественные хүтэлбэрилэгшэ, залан жолоодогшо хүсэн—КПСС мандаха болтогой!», «Арадай болон партиин агууехэ эбдэршэгүй бата нэгэдэл мандаха болтогой» гэһэн уряа лозунг, плакадууд хүнгэхэн һэбшээндэ намилзан үнгэрнэд.

Һайндэрэй талмай дээрэ Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын коллектив гарана. Бүри һаяхан эмхидхэгдэһэншье һаа энэ залуу коллектив республика дотороо мэдээжэ боложо байнхай. Эндэ зохидхоноор оёгдоһон свитер, джемпер болон бусад хубсаһануудые хүн зон дуратайгаар худалдан абадаг болонхой. Һүүлэй үедэ эндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар горитой оролдолго гаргагдана. Тиигэжэ тус коллектив энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбүүдые продукци худалдалгаар 106,1 процент, товарна продукци үйлэдбэрилгээр 116,3 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсын ургалтые 155,5 процентдэ хүргэһэн байна. Иимэ амжалта коллектив дотор бригадна гурим нэбтэрүүлһэнэй, ажалай түрүү онол арга, технологи хэрэглэһэнэй ашаар түйлагдаа.

Жабхаланта һайндэрэй жагсаал үргэлжэлһөөр. Эндэ Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэд, «Жилгражданстрой» трестын барилгашад, районой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд дунда, тусхай ба дээдэ һургуулинуудай һурагшад болон багшанар һубарин гарана.

Һайндэрэй һүр жабхаланта хүгжэмэй аялга доро алхамаа жэгдээр татан Железнодорожно районой колонно Соведүүдэй талмай дээрэ гараба. Буряадай хүдэлмэришэн ангиин түрүүшын гуламта эгээ томо, хүгжэнги промышленна предприятинуудай район. Тус районой һайндэрэй колонно соо Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын, Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно, «Теплоприбор» гэхэ мэтэ алдар суутай, унинэй үнэр баян намтартай заводуудтай хамта һүүлэй үедэ эмхидхэгдэн бодхоогдоһон хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй, «Бурятфермаш» гэхэ мэтэ заводуудай коллективүүдые харанабди.

Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ хямдаруулха гэһэн партиин уряае дэмжэн районой промышленна коллективүүд эршэтэ мүрысөө эмхидхэһэн байна. Энэ мүрысөөндэ хам оролсоһон Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой коллектив предприятиингаа экономическа, социальна хүгжэлтые харуулһан диаграмма-панно, плакадуудые баринхай дабшана. Тэдэнэй зэргэдэ заводой түрүү хүдэлмэришэд К. М. Корытов, Т. Т. Васильев, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые 2 жэл 11 һара соо дүүргэһэн токарь В. Е. Анпилогов, суута фрезеровщик Т. И. Федоров болон бусадые харанабди.

Буряадай түрүүшын промышленна гигант, буряад хүдэлмэришэн ангиин үлгы — Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой колонно онсо анхарал татана. Юуб гэхэдэ, энэ алдар суута коллективнай байгша ондо 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь. Аяар тэрэ түрүүшын табан жэлнүүдэй үеын жабхаланта сагһаа эхи татаһан энэ суута коллективэй ажалай, ургалта, хүгжэлтын намтар ехэ. Түрүүшын барилгашадай майхан соо байрлан, хүрзэ, ломоор котлован малтажа, ерээдүйн ехэ заводой түрүүшын цехүүдэй һуури тодхолсоһон, удаань энэ заводойнгоо гол хүдэлмэришэд болоһон Евгений Курочкин, Борис Поздеев, Бадма Батуев болон бусадые мүн, тэдэнэй уг залгамжалан, хүдэлжэ байһан мүнөөдэрэй түрүүшүүл СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ю. Н. Родьев, түмэршэ дархан Ж. Бадмаев, токарь Г. Н. Каменецкий слесарьнүүдэй бригадир В. Д. Филатов гэгшэдые мүнөөдэрэй жагсаалда харанабди. Тэдэнэй гараар, оролдолго эрмэлзэлгээр суута заводой намтар үргэлжэлүүлэгдэнэ. Ерээдүйнь үшөө ехэ. Мүнөө завод үргэдхэгдэжэ байнхай. Продукци гаргалгань 2,4 дахин ехэ болгогдохоор хараалагдана.

Алдар суута аха нүхэдтэеэ алхамаа нэгэдүүлэн, Улаан-Үдын хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив гарана. Энэ коллектив залуушье һаа, хоридохи зуун жэлэй гайхамшагта барилгада горитой хубитаяа оруулалсажа байнхай.

Мүн мал ажалда, тэжээл бэлэдхэлгэдэ тон шухала хэрэгтэй машинануудые бүтээдэг «Бурятфермаш» нэгэдэлэй, «Экран», уран һайханай зүйлнүүдэй, «Теплоприбор» заводуудай коллективүүд удаа дараалан үнгэрнэ.

Торгон тугууд намилзана, тодоор хүгжэм зэдэлнэ. Амгалан байдалай, аза жаргалай, социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэһэн дэлхэйн ажалша арадай жагсаал манайшье республикын ниислэл хотын Соведүүдэй талмай дээгүүр гарана.

Талмай дээрэ городой түбэй Советскэ районой колонно гараба. Районой промышленна предприятинууд мүн лэ өөрын ажалай алдар солын ёһо заншалтай. Жэшээлэн хэлэбэл, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» завод, мүнөө шэнэ экономическа туршалгын гуримаар хүдэлжэ, нилээд амжалта түйлажа байнхай. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь, үнэ сэнгые хямдаруулха талаар КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй уряае судна бүтээлгын заводой, оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй коллективүүд халуунаар дэмжэжэ, өөр өөрын дээшэлүүлэгдэһэн уял[illegible]ые абажа, социалис мүр[illegible] үүсхэл гаргаа һэн.

Советскэ районой харьяата газар дээрэ республикын искусство, литературын түбүүд оршодог гээшэ. Тиимэһээ мэдээжэ уран зохёолшод, артистнууд болон хүгжэмшэдэй һайндэрэй колонноdo ябахые харанабди.

Эндэ республикымнай театрнуудай бултанда мэдээжэ болоһон һүлдэ тэмдэгүүд жагсаалай колонно соо харагдана. Соёлой ажал ябуулагшад ажалай болон искусствын бата холбоое саашадань эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхын, Эхэ оронойнгоо, манай алдарта агууехэ үе сагай нэрэдэ хүрэмэ зохёолнуудые бүтээхээр оролдожо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи ажалша хабарай дүлэтэ һайндэрэй жагсаал. Энэ жагсаал манай ажалша арадай политическэ үндэр мэдэрэлые, эдэбхи үүсхэлые бадаргаа. Тэрэниие ажалша коллектив бүхэнэй Майн һайндэртэ зорюулһан рапортнууд, этигэл найдабаринууд батаар үнэмшэлэн гэршэлнэ.

Һайндэрэй жагсаалай алишье колонноnуудта хүүгэд олон байгаа. Энэ дэлхэйн эдир үетэн, ерэдүйн ехэ хэрэгүүдые шиидхэхэ хүнүүд «Хододоо наран байг лэ!», «Дэлхэйдэ — эб найрамдал» гэһэн уряа лозунгнуудые, үнгэтэ шаарнууд, сэсэгүүдые, улаан тугхануудые баринхай, баяртай хүхюунүүд.

Ажалай, жаргалай, эб найрамдалай һайндэрэй жабхаланта жагсаал республикымнай ниислэл хотын Соведүүдэй талмай дээрэ хэдэн часай туршада үргэлжэлөө. Энэ жагсаал түрэл Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро республикымнай ажалшадай коммунис барилгада, газар дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангаха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулхаяа эрмэлзэжэ байһанай гэршэ тэмдэг болоо.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ,
Д. ДАШИЕВ,
манай тусхай корр.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон ажалшадай жагсаал.

С. БАЛДУЕВАЙ, Б. ГАДЬЯНОВАЙ, Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

Нютаг нютагай һонин

АЯНШАЛГА АШАТАЙ

Совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын газарнуудаар аяншалгые зүбөөр эмхидхэхэ тушаа Улаан-Үдын аяншалга ба экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд оролдодог. Дүн хамта 23 темээр экскурсинууд эмхидхэгдэнэ. Буряадай ажалшад, Шэтэ, Благовещенск, Братск, Ангарск, Эрхүү, Новосибирск болон ороной бусадшье хото городуудһаа ерэһэн айлшад—60 мянган хүн 1984 оной эхинһээ экскурсинуудаар ябажа үрдеэ.

«Улаан-Үдэ — Совет Буряадай ниислэл хото», «Революционно дурасхаалай газараар», «Шулуугаар, модоор урлалга», «Үдэшын, Улаан-Үдэ», «Декабристнууд — Буряад орондо», «В. И. Ленинэй соратнигууд Байгалай үмэнэ» гэһэн экскурсинууд аяншалагшадай дунда илангаяа мэдээжэ болонхой.

Буряадай комсомолой ойн баярые угтуулан, «Комсомол—минии эдир наһан» гэһэн шэнэ экскурси зохёон бэлдэгдэв. «Минии Эхэ орон—СССР» гэһэн экскурсяар һурагшад илангаяа һонирходог. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 39 жэлэй ойдо зорюулан, Бүхэсоюзна дурасхаалай жагсаал эдэ үдэрнүүдтэ орон доторнай үнгэргэгдэжэ эхилхэнь. Энэ талаар «Хэншье, юуншье мартагдаагүй» гэһэн экскурси олоной анхаралда дурадхаха байнабди. Республикымнай залуушуулай бүлэг Севастополь, Харьков, Сочи, Анапа, Москва, Ленинград болон Прибалтикын хотонуудта ошохоор бэлдэжэ байнхай. Эдэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ зорюулагдаһан экскурсинуудта хабаадаха юм. Пискарёвско мемориальна хүүр, Сапун-хада, совет сэрэгшэдэй баатаршалгын дурасхаалай бусад газарнууд аяншалагшадай ухаан бодолые заатагүй хүлгүүлхэл.

Хүдөө нютагуудай һурагшад Улаан-Үдэ ерэжэ, дурасхаалай газарнуудаар, музей болон предприятинуудаар ябадаг.

В. САМОХИНА,
Улаан-Үдын аяншалга ба экскурсиин бюрогой ахалагша методист.

ХАТАР-АМАРШАЛГА

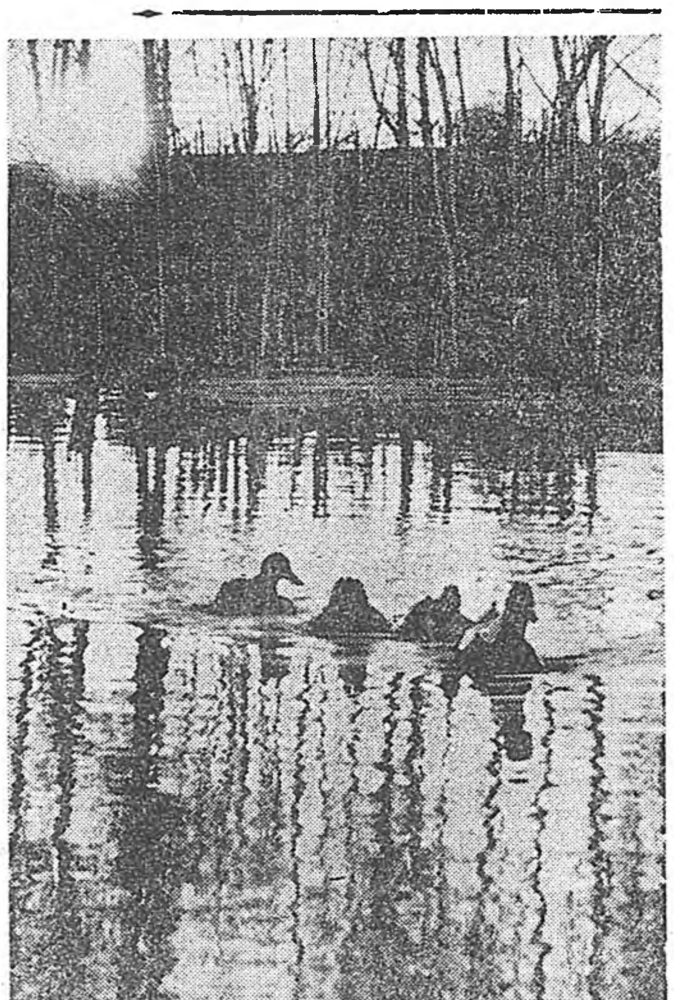
Улаан-Үдын Октябрьска районой юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай дунда Майн Нэгэнэй һайндэртэ зорюулан, бальна хатарнуудай конкурс үнгэргэгдэбэ. Уян нугархай, зөөлэн хүдэлсэтэй хүбүүд, басагадай уярма һайханаар хатар гүйсэдхэхэдэнь, одоол нюдэнэй хужар болодог.

Соведүүдэй орон дотор үхибүүдэй жаргалта бага наһан тухай, Эхэ орондоо дурлал тухай хатар-зүжэгүүд хөөрэнэ. Ондо ондоо наһанай үхибүүд гурбан бүлэг боложо хубаараад, Валентина Ивановна Шаховагай хүтэлбэри доро бальна хатарай дура буляама талануудые шудалан үзэдэг, үдэр бүри бэлиг шадабаряа мүлидэг юм. Дүнгынь гэхэдэ, энэ һургуулиинхид конкурсдо илажа гараа бшуу. «Эхэ орондоо дурлал тухай дуугайханаар мэдүүлэ, энхэрэл тухай хатарай «хэлээр хөөрэ» гэһэн юрэ бусын эрилтын бүримүһэн сахигдаһаниинь һайшаалтай. Хүгжэмынь хатартаа тааруу: вальс-амаршалга, фигурна вальс, ород, буряад хатарнуудай аялга...

18-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Владимир Мочалкин иигэжэ хөөрөө һэн: «Хоёр жэл таһалгаряагүй бальна хатарай кружогто ябанаб. Нэгэ класста сугтаа һурадаг Лена Чулковатай хатардагби. Долоон хоногтоо гурба дахин ябанабди. Иимэ һорилгонууд һуралсалдамнай оройдоошье һаад болодоггүй. Харюусалгаа мэдэрхыемнай һургадаг».

Тиимэл даа, Валентина Ивановнагай хүдэлмэри харюусалгатайшье, хүндэтэйшье. Шаховтанай өөһэдынь гурбан үхибүүд—9-дэхи классай Николай, 7-дохи классай Лена, 1-дэхи классай Ира—булта бальна хатарта дуратайнууд, бэрхэнүүд юм. Иигэжэ эдиршүүд һайндэр бүхэндэ харагшадта хатар-бэлэгээ, хатар-амаршалгаяа зорюулна бшуу.

Л. ШАДРИНА,
багша.

«БУРЯАД ОРОН-84» гэһэн конкурсдо ерэһэн зураг. «ХАБАР». М. МАРТИНСОНОЙ фото.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Байгша оной апрелиин 24-дэ залуушуулай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрые оронойолнай залуу хүбүүд, басагад үргэнөөр тэмдэглэбэ. Энэ ушараар ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой бюро «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ залуушуулай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын долоон хоног» үнгэргэхэ гэһэн тогтоол абаһан байна. Залуушуулые патриотическа болон интернациональна талаар хүмүүжүүлхэ, тэдэниие хёрхо һэргэг байлгаха, ангиин талаар хатуужуулха хэрэгтэ энэ хэмжээ ябуулга зорюулагдана.

—Жэл бүри хабарай һайхан сагта, Майн 1-нэй һайндэрэй урда тээхэнэ, тэмдэглэгдэдэг заншалта энэ үдэрые районоймнай залуу ажалшад эрхим ажалаараа, студентнэр болон һурагшад һайн һуралсалаараа угтадаг юм,— гэжэ ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой секретарь Борис Банзаров хөөрэнэ. —Байгша ондо тэмдэглэжэ байһан һайндэрнай онсо шэнжэтэй гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, апрель һарада Коммунис партиимнай ЦК-гай Пленум үнгэргэгдэжэ, шухала асуудалнуудаар тодорхой шиидхэбэринүүд баталагдаа. Совет залуушуул үндэр соёл болбосоролтой, эрдэмтэй, ажалда дуратай хүнүүд боложо, бэеэ даанхай ажабайдалда орохо ёһотой. Манай үхибүүд хэншье болоо һаа— хүдэлмэришэн гү, али агроном, эрдэмтэн гү, али инженер—барандаа тэдэнэр ангиин талаар хатуужалга ажалай коллективүүдтэ гараха зэргэтэй» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненко партиин ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленум дээрэ тэмдэглэһэн байна. Хэлээшэнь ургажа ябаа залуу үетэниие ажалай, үзэл сурталай болон Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ талаар бидэниие олон юумэндэ уялгална гээшэ. Тэрэшэлэн тэдэниие интернациональна хэмжээ ябуулгануудта хабаадуулга, аха дүү социалис болон дэлхэйн оронуудай залуушуулай ажабайдалтай үргэнөөр танилсуулга бидэнэй шухала зорилгонууд болоно.

Буряадай оперо болон балетэй академическэ театрай залуу дуушадай концертээр һаналаа нэгэдэлгын долоон хоног эхилээ. Тэрэ концертһээ ороһон мүнгэн эб найрамдалай совет жасада дамжуулагдаа. Удаадахи үдэрнүүдэй туршада промышленна предприятинуудта, институдууд болон техникумүүдтэ, бүхы һургуулинуудта янза бүриин хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэһэн байна. Тусхайлан хэлэбэл, политическэ плакат, карикатура болон зурагуудай конкурснууд, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан фото-зурагуудай выставкэнүүд, политическэ дуун болон шүлэгүүдэй конкурснууд, мүн «Прогресс» гэжэ кинотеатрта «Оронойомнай залуу гварди» гэһэн кинолектори үнгэргэгдөө. Тиихэдэ «Залуушуул эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ» гэһэн темээр лекторнүүд хөөрэлдөөнүүдые эмхидхээ. Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумдэ һурадаг Монгол ороной, Вьетнамай, Лаосой студентнэртэй хани халуун уулзалганууд үнгэрөө. Тэдэнэр арад зоноймгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ залуушуулай дүүргэһэн үүргэ, оронойнгоо һалбаран хүгжэжэ байһан мүнөөнэй үе сагта залуушуулай эрмэлзэл түгэс ажал тухай совет анда нүхэдтөө хөөрэжэ, олон асуудалнуудтань харюусаад, эб найрамдал, залуушуул тухай дуунуудые хангюурдаһан байна.

Һуралсалай эмхи зургаануудта, предприятинуудта «Бидэ эб найрамдалай түлөө тэмсэнэбди» гэһэн концертнүүдээр, театрализованно үдэшэнүүдээр залуушуулай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын долоон хоног түгэсэбэ.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ДОКТОРСКО ДИССЕРТАЦИ ХАМГААЛБА

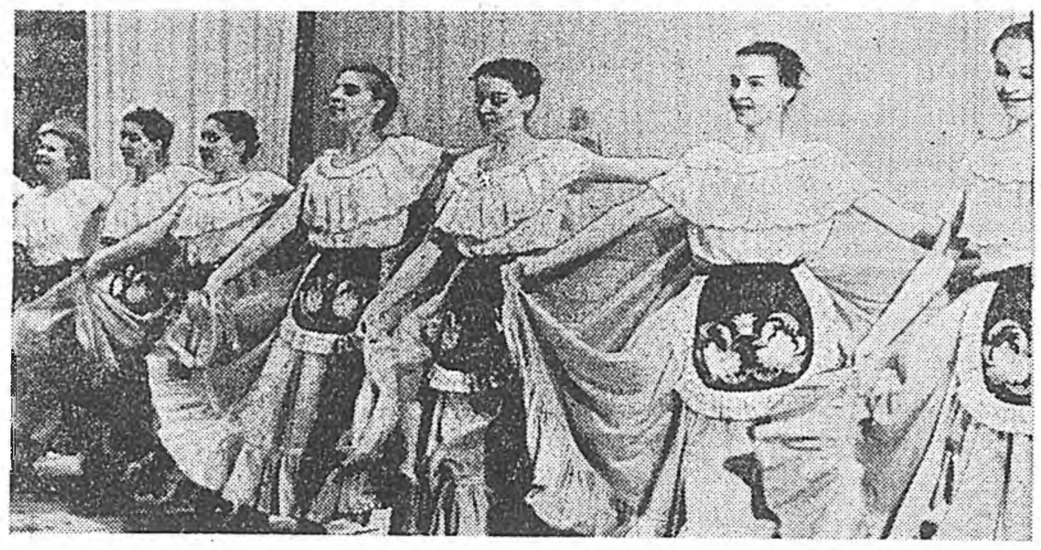
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хэлэнүүдэй абяануудые шэнжэлдэг лабораториие даагша Игнатий Дмитриевич Бураев Ленинградай Гүрэнэй университедэй эрдэмтэдэй тусхай соведэй заседани дээрэ докторско диссертацияа амжалтатайгаар хамгаалба гэһэн баярта мэдээсэл Ленинградһаа абтаба.

И. Д. Бураевай диссертационно хүдэлмэри хадаа буряад хэлэнэй абяануудай байгуулгын бүридэн тогтолго, тэрэнэй хүгжэлтэ тухай асуудалнуудта зорюулагданхай. Тусгаар томилогдоһон оппонентнүүд — элитэ мэргэжэлтэн, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. А. Покровская, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй докторнууд, профессорнүүд Д. А. Павлов, Ц. Ц. Цыдыпов гэгшэд хүдэлмэридэнь үндэр сэгнэлтэ үгэбэд.

Иигэжэ И. Д. Бураевта хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй докторой нэрэ зэргэ олгохо гэһэн зууршалгые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Аттестационно дээдэ комиссида дурадхаха гэһэн шиидхэбэри эрдэмтэдэй совет баталан абаа.

И. Д. Бураев энэл университедэй студент байһан, мүн кандидатска диссертаци эндэ түрэл университедтэ хамгаалһан түүхэтэй. Харин мүнөө докторско диссертацияа хамгаалба.

Н. ДУГАРОВ.

«БЕРЧАНОЧКА» БАМ ДЭЭРЭ

Хойто-Байгалай районой Кичерэ һууринайхид агитпоездын ерэхые хүлеэжэ ядан байдаг. «Улаан эшелон» гэжэ барилгашадай дунда нэрлэгдэһэн поездын хүрэжэ ерэхэлээр тэдэнэр шэнэ һониниие дуулахаяа, хатар, наада харахаяа яарадаг заншалтай. БАМ-ай барилгашадта «Статиба» гэһэн литовско ансамбль, Алма-Атагай хүдөө ажахын институдай агиттеатр болон бусад коллективүүд хүрэжэ, хонгёо аялгата дуунуудаараа сэдьхэл зүрхыень баясуулһан байна.

Майн 1-нэй һайндэрэй урдахана Бердск хотын «Берчаночка» гэжэ дуу, хатарай ансамбль барилгашадта айлшалаа. Новосибирскэ областьһоо ерэһэн хүбүүд, басагадые кичерынхид хани халуунаар угтаһан байна. Ансамблиин дуушад — Лариса Киселева, Ольга Татищева гэгшэдэй уран гоёор гүйсэдхэһэн —«Липецкие страдания», «Саратовские частушки» гэһэн дуунууд шагнагшадай магтаалда хүртөө. Тиихэдэ украин, молдаван, мексикан арадуудай, мүн сибириин хатарнуудые уян нугархайгаар, хүнгэн солбоноор гүйсэдхэжэ, ансамблиин артистнар олондо һайшаагдаа.

Һүүлэй арбаад жэлэй туршада «Берчаночка» ансамбль яһала ургаа. Хэрбээ ансамбль арбан жэлэй саада тээ 12 хүнһөө бүридэһэн байгаа һаа, мүнөө энэ коллективтэ 130 хүн тоологдоно. Тус ансамбль уран һайханай харалгын Бүхэсоюзна болон Бүхэроссин конкурснуудай лауреат болонхой. Концертмейстернүүд Петр Тараканов, Валерий Юданов гэгшэд ансамблиин программые бүри баян, хүхюун болгожо шадаа.

Иигэжэ «Улаан эшелон» энэшье удаа БАМ-айхидта һонирхолтой коллектив хүргэжэ асараа.

Е. БАЛЬБУРОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Берчаночка» ансамблиинхид мексикан арадай хатар гүйсэдхэнэ.
М. МАРТИНСОНОЙ фото.

Дансаран ДОРЖОГУ...

ДУУЛАНАБ ША... ДУУША М...

Улаан-Үдым манлай дээрэ
Улаан наран тогтомой.
Уняаа холын Курилһаа
Угтаал шамай.
Тугта Май!
Дуулга үндэр
гэрэлтэ Майн
Дуундань дэлхэй обтомой.
Найрамдалта алхамай
Богоһо болохош
Болтогой!

Арадуудай бата зэргэтэ
Алхасаар сэхэ шуумайн,
Аянга боложо ханхинан,
Аянда зориношь,
Агуу Май!
Одон Москвагай
сэжэ дээрэ
Олон яһатан угтамай.
Париж, Каир, Бээжэнгээр

ҮГ ЗАЛГАМЖАЛ...

Бүхы дэлхэйн Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрэй тэмдэглэгдэхэ үедэ ухаан бодолооро заатагүй эхинэй эхиндэ — Совет засаг тогтоолгын үедэ хандадагбди. Улаан шуһаяа адхажа, гэрэлтэ һайхан байдалай түлөө тэмсэһэн хүнүүдэй жэшээ үхибүүдынь халан абажа, дэлхэйн хоёрдохи дайнда социалис туйлалтануудые хамгаалалсаһан байна.

Эгээл эдэ үгэнүүдые Шэнэ-Бэрээндэ ажаһуудаг Жерловтоной бүлэдэ онсо хабаадуулмаар юм. Хэрбээ Сазон Ивлевич Жерловой Үдэ-Элхиин фронтын штабай гэшүүн байһан һаа, хүбүүниинь Георгий Сазонович Жерлов Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан байна. С. И. Жерлов партизан хүдэлөөндэ эдэбхитэй хабаадалсаһанай түлөө «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаһан, хэблэлэй хүдэлмэриин эдэбхитэдэй нэгэн байһан юм. Тиимэһээл хүдэлмэришэн хүдөө бэшэгшэдэй түрүүшын республиканска слёдто хабаадалсаһан намтартай.

Үг залгамжалуулан, патриотическа ёһо заншалнуудые нэгэ үеһөө нүгөө үеынхидтэ дамжуулга ажабайдалаймнай гол шэнжэнүүдэй нэгэн болонхой.

МАЙН НЭГЭНЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ХИЛЫН СААНАҺАА. ТАСС. АПН.

УЛААН-БААТАР. Монголой ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, Майн 1-ниие угтаба. Республикын промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүдһээ олон тоото мэдээсэлнүүд эдэ үдэрнүүдтэ Монголой профсоюзуудай Центральна Соведтэ ороно. Һайндэрэй урда тээхи вахтада туйлагдаһан амжалтанууд тухай тэдээн соогоо мэдээсэнэ.

Дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, МНР-эй арадай ажахын элдэб һалбаринуудай 30 мянга гаран ажалшад, 1200-һаа дээшэ бригада болон цех дүрбэн һарынгаа даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ ЦСМП-гэй секретарь Н. Гэрэлсурэн ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. Түсэбһөө гадуур олон миллион түгригэй продукци гаргагдаа. Түүхэй эд, материалнуудые, электрын элшэ хүсэ алмахын түлөө Монголдо хаа хаанагүй дэлгэрһэн хүдэлөөн амжалтын эшэ үндэһэн болобо.

ВЕНЭ. Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1-ниие үргэн ниитэ арад зоной аша туһые хамгаалхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлэй һүлдэ доро тэмдэглэхэ уряатайгаар Австриин Коммунис партиин Центральна Комитет оронойнгоо хүн зондо хандаба. Түрүүлэн добтолхо американ шэнэ ядерна буу зэбсэгүүдые ФРГ-гэй ба Баруун Европын бусад оронуудай газар дайда дээрэ тараан тодхохо талаар Вашингтоной, НАТО-гай бэелүүлжэ байһан политикые КПА-гай ЦК-гай эндэ толилогдоһон хандалга дотор эрид буруушаана.

Советскэ Союз болон бусад социалис гүрэнүүдэй бэелүүлжэ байһан эб найрамдалта, харилсаа холбооной политикые КПА-гай ЦК һайшаана. Эдэ гүрэнүүдэй бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалта үүсхэлнүүд Европын болон бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада харюусана гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

КАРАКАС. Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрые — Майн 1-ниие һайндэрлэлгэдэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадаха уряатайгаар Венесуэлын Ажалшадай ниитэ нэгэн түб оронойнгоо пролетариадта хандаба. Вашингтоной хархис ябуулгануудта эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан эрхэ сүлөөгэйнгөө, национальна бэеэ дааһан байдалайнгаа, эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэжэ байһан Түбэй Америкын арадуудтай дайшалхы ёһоор һаналаа нэгэдэжэ байһанаа Венесуэлын ажалшад мэдүүлнэ, гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Майн 1-тэй дашарамдуулан, Венесуэлын конгрессэй депутадуудай палата ажалшадай тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

БОНН. «Бүгэдэндэ эб найрамдал, ажал!»—гэһэн ФРГ-гэй хүдэлмэришэн ангиин дайшалхы уряа Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэртэ — Майн 1-дэ зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай тэмсэлэй дайшалхы уряа лозунг болохо ёһотой», — гэжэ Германиин Компартиин түрүүлэгшэ Г. Мис «Унзере цайт» газетын Майн 1-дэ зорюулагдаһан тусхай хуудаһан дээрэ бэшэнэ. «Ракетэнүүдэй орондо ажалаар хангагты!» гэһэн уряатай дайн дажарта эсэргүү эб найрамдалай хабарай жагсаалнууд бүхы ФРГ дотор үнгэргэгдэжэ байна. Эб найрамдалай ба ажалай түлөө тэмсэхэдээ, Баруун Германиин хүдэлмэришэд дэлхэйн бүхы оронуудай аха дүүнэртэеэ эзэм ээмээ ниилүүлэн жагсана.

ХЕЛЬСИНКИ. Эб найрамдалай, шахардүү байдалые һуларуулхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө, дайнда эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень Финляндиин профсоюзуудай түбэй эмхи Майн 1-нэй амаршалга дотороо бүхы ажалшадые уряалба. Майн 1 хадаа эб найрамдалай, аха нүхэсэлэй, эрхэ сүлөөгэй ба һаналаа нэгэдэлгын түлөө тэмсэлэй һайндэр, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй уласхоорондын һайндэр болоно гээд амаршалга дотор хэлэгдэнэ. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын тула хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эдэ заншалта уряанууд шухала удха шанартай байна гэжэ документ соо тэмдэглэгдэнэ. Европын хойто хүбиие ядерна буу зэбсэггүй зоно болгохо талаар гаргагдаһан хүсэлэл оролдолгонуудые Финляндиин профсоюзуудай түбэй эмхи дэмжэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Бүхы дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаһан олон мянган хүнэй хабаадалгатай жагсаал Нью-Йоркдо болобо. Энэ жагсаал «Ажал, эб найрамдал, үнэн сэхэ байдал!», «Рейганэй захиргаан үгы болог!» гэһэн уряа лозунгнууд доро болобо.

Жагсаалда хабаадагшад США-гай томо ехэ хотын түбэй үйлсэ гудамжануудаар үнгэрбэ. «Майн 1-нэй һайндэр, эб найрамдал, һаналаа нэгэдэлгэ мандаха болтогой!», «Түбэй Америкэдэхи бүлимтаралгые зогсоохо!», «Ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо!», «МХ» болон далита ракетэнүүдые үгы хэхэ!» гэһэн бэшэгтэй транспарантнуудые тэдэнэр барижа ябаа. США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холлые жагсаалда хабаадагшад альга ташалгаар угтаба.

Мүнөөнэй захиргаанай эрхэнүүдыень хаһажа, һуудал байдалыень улам муудхаажа байгаашье һаань, американ ажалшад ехэ хүсэл зоригтойгоор Майн 1-нэй һайндэрые угтажа байна гэжэ американ коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ хэлээ. Рейганэй захиргаанай хархис политическэ хараа шэглэлые Гэс Холл эрид буруушааба.

НЬЮ-ЙОРК. «Ажал эб найрамдал ба үнэн байдал!» —гэһэн уряа доро Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэртэ — Майн Нэгэнэй һайндэртэ зорюулагдаһан олон мянган хүнэй хабаадалгатай жагсаал Нью-Йоркдо болобо.

«Майн нэгэнэй, эб найрамдалай ба һаналаа нэгэдэлгын һайндэр мандаха болтогой!», «Түбэй Америкэдэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолгые зогсоохо!», «Ядерна буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха!», «МХ» болон далита ракетэнүүдые үгы хэхэ!» — гэһэн транспарантнуудые жагсаалда хабаадагшад барижа ябаа. Сагаан ба хара шарайтай хүнүүд, залуу хүдэлмэришэд, ангиин тэмсэлэй ветеранууд тэдэнэй дунда ясалсаба.

«Мүнөөдэр, Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрые ажалша Америкын тэмдэглэжэ байхадань, бидэ бүхы дэлхэйн оронуудай хүдэлмэришэдтэ амаршалга эльгээнэбди. — гэжэ США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл эндэ үнгэргэгдэһэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэлээ мэдүүлээ. — США-гай империализмын харата ябуулгануудта эсэргүүсэн эрид тэмсэжэ байһан Никарагуагай эрэлхэг арадтай, Сальвадорой патриодуудтай һаналаа нэгэдэжэ байһан тухайдаа мэдүүлнэбди».

Вашингтоной дотоодын монополис ба гадаадын милитарис политикые Гэс Холл эрид буруушааһан байна. «Ливанда амгалан тайбан һуурин тосхонуудые бомбодоһоной, Гренадада һандаран һүйдхэл үүдхэһэнэй, хүнүүдые алаһанай, Никарагуагай портнуудта минэ табиһанай түлөө, ядерна дайнай аюулые һүжэрөөн дэбэргэһэнэй түлөө Рейган харюусалгада хабаадуулагдаха ёһотой», — гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ВЕНЭ. Ажалшадай аша туһые хамгаалхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлэй һүлдэ доро Майн Нэгэнэй үдэрые тэмдэглэхэ уряатайгаар оронойнгоо хүдэлмэришэн ангида, бүхы ажалша хүнүүдтэ Австриин Компартиин Центральна Комитет хандаба. Мүнөө бүхы оронуудай ажалшад дайнай аюулые һүжэрөөн дэбэргэжэ байһан империализмын политикада эсэргүүсэн, эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гэжэ КПА-гай ЦК-гай Майн Нэгэнэй хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэ ба Түбэй Америкэдэ США-гай бэелүүлжэ байдаг эзэрхэг түримхэй политикые КПА-гай ЦК эрид буруушааба. Социальна ба национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэдэг арадуудтай, бүхы оронуудай

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Майн Нэгэнэй Улаан тугууд доро» — Москвада Улаан талмай дээрэ болоһон ажалшадай жагсаал.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Солото хэрэгүүд, согтой алхамууд» — Соведүүдэй талмай дээрэһээ хэгдэһэн репортаж.

Гурбадахи хуудаһанда: «Майн 1-нэй алхамууд» — материалнуудай суглуулбари. «БАМ: түгэсхэлэй жэл». «Сэсэгүүд ба рельснүүд»— М. Егоровой репортаж.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ургаса — депутадай анхаралда» — С. Убеевэй статья. Уласхоорондын мэдээсэл. Шэнэ һонинууд. «Правда Бурятии» газетын тайлбаринууд

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —Шэнэ һонин. 9.20 —Үглөөнэй гимнастика. 9.35 —Останкинадахи Концертын студида эдир дуушадай концерт. 10.35 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05 —Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогойород дуунай академическэ хоорой концерт. 11.50 —СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь Ф. Кузнецов үгэ хэлэхэ. 12.05 — Концерт. 12.35 — «Незнайка с нашего города»—үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 14.45 — «Аллегро»—фильм-концерт. 15.25 —Мультфильмнүүд. 15.55 —«Петух на коньках» фильм-концерт. 16.45—«Майн 1-нэй хариин гүрэнүүдэй айлшад». 17.00 — Арадай хоорнуудай бүхэроссин хоёрдохи харалга. Гүрэнэй Воронежэйород арадай хоорой концерт. 17.40 — «Ан амитадай аймагта». 18.40 —«Перикола» — уран һайханай фильм. 20.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» —«Пахтакор». 21.45 — Баримтата фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — «Театральна уулзалганууд». 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 —Баримтата фильм. 10.05 —Политрук В. Г. Лугониной фронтһоо эльгээһэн бэшэгүүд. 10.40 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Ю. Вострелсэ баян дээрэ наадаха. 11.05 —Баримтата фильм. 11.20 — «Только остров не возьмешь с собой» — үхибүүдтэ фильм. 12.25 — Классическа барилдаагаар Европын чемпионат. Швециһэз дамжуулагдаха. 13.05 — «Барилга ба архитектура». —13.15—Москва. Консерваториин Ехэ зал. СССР-эй арадай артист И. Архиповагай концерт. 14.50 — Мультфильмнүүд. 15.20 —Баримтата экран. 16.10 — «Три плюс два» — уран һайханай фильм. 17.35 — Казахстанай залуу гүйсэдхэгшэдэй концерт. 18.35 — «Приглашение к жизни» — А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Ленинградай Гүрэнэй драмын академическэ театрай фильм-зүжэг. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15—«Верасы» гэжэ дуунай-инструментальна ансамблиин концерт. 22.00— «Время». 22.35 — Баримтата фильм. 23.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Зенит»— «Динамо» (Киев). 2-дохи шата. 24.00 —«Динамо» (Москва—Торпедо) 2-дохи шата.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62. отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ... Н-00395. Заказ № 103. Индекс ...